

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasarnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítattak.

NYILTÉR PÓTLATÁRA 50 FILLÉR.

MURAKÖZ

Feloldó szerkesztő:
ZRINYI KAROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfajdoszó:
STRAUSZ SÁNDOR.

Igazságunk diadala.

Emlékezetes lapunk olvasói előtt az a kétségbeesett hajtsza, melyet Lajtmann György kotóri adminisztrátor lapunk ellen két éven át folytatott. Nem ismert mértéket sem az előszóval való meghurcolásban, sem a Zalai Közlönyben s egyéb horvát nyelvű lapokban elhelyezett cikkeiben, melyekben tele szájjal szórta a szidalmakat ellenünk, mert hazafiatlansággal bélyegeztük meg muraközi áldatlan szerepléséért.

Mi a féktelen támadásokat nyugodtan túrtuk; mert bármennyire is igyekeztünk azokra komolyan reflektálni, sohasem kerülhetők el az újabb és újabb indokolatlan támadások.

Enek a hajtszának most vége van. Ügyünk fényes diadalt ült. A pécsi esküdt-bírósg, kétnapi tárgyalás után, egyhangúlag mentett fel, Ó felsége a király nevében, az ellenünk emelt összes vádak alól — Lajtmann György adminisztrátor pedig ennek következtében az összes perköltségek viselésére utasította.

Amikor ennek a pernek az aktáit lezárjuk, nem élünk vissza a helyzettel. Sőt még azt a hangot sem alkalmazzuk, melyet a kíméletlen vádlóval szemben jogosan használhatnánk. Amily tartózkodók voltunk a meghurcoltatással szemben, igazunk teljes tudatában, a per folyamán; ép oly lovagiasak vagyunk — indokolatlanul bár — legyőzött ellenfelünkkel szemben, a győzelem percében.

Győzelmi mámorunk nem tántorít el. Csak büszkén konstatáljuk, hogy a független bíróság Lajtmann muraközi szereplését a legélesebben ítélte s hogy ezzel a magyar Génusz Muraközben fényes győzelmet aratott.

Nem a mi ügyünk volt ez a per. Mert ahogy nem a magunk érdekeit lebegtettük

szemeink előtt, amikor Lajtmann ellen sikra szálltunk, ép úgy aggodalmaik nem saját önünk miatt támadtak a per folyamán. De féltettük a magyarság ügyét, melyet az esetleg kedvezőtlen esküdtbírósg veridék Muraközben örök időkre agyonsújtott volna.

A pécsi esküdtbírósg azonban nekünk adott igazat. A per folyamán meggyőződést szerzett, hogy nem rágalmaztunk, hanem való tényeket állítottunk s így megállapítást nyert, hogy Lajtmann György eddigi muraközi szereplése hazafiatlan s működése határozottan magyarelles volt.

Most azután a zágrábi szentszéken a sor, hogy Muraközben béke legyen! Először Lajtmann Györgyöt innen el kell váltatnia. Azután be kell látnia, hogy fiatalabb papjai túllőttek a célon. A rendszeren változtatnia kell. Mert nem tűrhetjük, hogy egyes papok a horvát eszmenék harcias ekzszenensei legyenek Muraközben. Nem tűrhetjük, hogy Muraközben az illir nyelv terjedjen. Nem engedhetjük, hogy gyermekeinket kinevelés és kioktatás végett Drávántulra szállítsák.

Követelhetjük ezt annyival is inkább, mert a per hatalmasan belevágtott a muraközi lakosság érzelmi világába. Fenséges látvány volt, amikor egyszerű falusi tanuk, magyar nyelven, tiltakoztak muraközi anyanyelvük elkobzása s az illir nyelvnek rájuk való oktrojálása ellen és kijelentették: ha már egy második nyelv elsajátításáról van szó, a magyar nyelv legyen az; ennek a megtanulására adjanak nekik alkalmat, mert ők muraközi magyarok szívvel-lelékkel.

Ezt a hazafias érzést bántani nem szabad! Mindenki vétezik, aki a muraköziet ebből kiábrándítani akarja. Az iskolai nevelésnek legfényesebb eredménye, ha bennök ezt a szent meggyőződést felébresztik. A papság kötelessége, hogy ezt a hazafias érzést benne ápolja s ne pusztítsa. S ha magyarul egyelőre nem is, horvát nyelven bő-

ven nyilik alkalmá, hogy a népet a magyar hazaszeretetre s a magyar hazához való tántoríthatatlan hűségre kioktassa.

Aki ez ellen cselekszik, nem közénk való. Sem a hitélet zavartalanlansága, sem a hazafias szilárdasága nem engedhetik meg az efféle ellenakciókat.

Legyen a magyar állam elég erős, hogy az efféle okvetetlenkedéseknek elejét vegye!

Nem engedheti meg, hogy a legcsekélyebb kísérlet is megtorlatlan maradjon.

Muraköz eddigi immunis vidék volt. Az államiság ellen való izgalás eddig csak az irodalmi horvát nyelv forszirozásában s a gyermekek portálásában csúcsosodott ki.

A maga egészében, olyanra nézve, aki más nemzetiségű vidéken a nemzetiségek orgiáit látta, talán jelentéktelennek látszik az egész.

Ne feledjük azonban, hogy kis bajokból nagy bajok lesznek. Legyünk tehát elkészülve, ha a további aknamunkának elejét nem vesszük: nálunk is ép úgy alakulhat ki a nemzetiségi kérdés, akár az ország egyéb nemzetiséglakta vidékein.

Ahogy a tótok közt a Hlinkák, Jurigák s a románok soraiban a Vajdak, Mihályiak stb. a nemzetiségi kérdés legágilisabb fanatikusai, azonképen nálunk is Lajtmannék aknamunkája következtében gyűlladhat ki a tető.

S ha az oltáshoz csak akkor fogunk, amikor a ház már leégett, oly mulasztást követünk el, melyért a történelem ítélőszéke előtt felelősséget nem vállalhatunk.

A pécsi tárgyalás a fanatikuskok hazafiatlan munkája elő sziklakövet gördített.

Most a felsőbb tényezőkn a sor, hogy az eddigi védekezés támadásba menjen át.

Ithon vagyunk; minden támadással szemben ez a kötelességünk! S különösen akkor, ha a támadás saját fiaink részéről készül ellenünk.

Műkedvelői színelőadás.

A Csáktornyai Kereskedőifjak Önképzőegyesülete f. hó 14-én tartotta meg színelőadását egybekötött táncmulatságát, szinte nem várt anyagi és erkölcsi sikerrel. A Zrinyi szálló nagyszerű szofalásig megtelt nemcsak a helybeli társadalom legfelsőbb rétegeiből felvonult, de idegenből is megjelent nagyszámú közönséggel. Az egyesület életfelfrissítő s tagok fáradságot nem ismerő buzgótsága a rendezés körül méltán meg is érdemelte a fényes eredményt.

Rákosi Viktor és Guthy Soma „Tartalékos férj” című vígjátékát adták elő, Vajda Andor fáradságot nem ismerő tapintatos rendezése mellett — egyrésztől az egylet erre vállalkozó tagjai, másrésztől a helybeli hölgyek köréből felkért nőszereplők.

Az utóbbiak közül:

Ács Aranka (Teréz) szerepében, mint Bukovics neje, nehéz feladatát, amennyiben fiatal lány léte egy házastárs, gyanakóv feleséget s anyóst kellett alakítania, nyugodt kímért alakításával, hálásan oldotta meg. Mint a házi perpatvar hatásos elosztója az igazi anyós tipikus megszemélyesítője volt.

Dénes Ilonka mint (Éva) Timár Zoltán orvos felesége, anja gyanakodási kövteztében férje hűségébe vetett bizalma megröndülve, elégtikus panaszolkodásaiban igen szép, bájos jelenségnek bizonyult.

Hirschmann Elza (Dorotya), Brencsán táncmester felesége, temperamentumosan bátor, indulatait sok hévvel, ügyesen s szépen kifejező játékkal igen nagy hatást ért el.

Dampf Ilonka kettős (Borca, Fruzsina) kisebb szerepeiben is természetes, mesterkéletlen játékkal igen kedves képet mutatott.

A fűrszerplők a következők voltak:

Eisenstädter Hugó Bukovics Menyhért szerepében, a titos utakon járó férj és após, sok derűségeit kellett komikus helyzetekben érvényre juttatott tudatos, ügyes alakításával elismerést aratott.

Wekerle Ferenc, Timár orvos szerepében otthonos színpadi rutint árult el s kellett figyelemreméltó hatást.

Hasonlóképen Bokor Jenő Csillám olivér szerepében is nem mindennapi műkedvelői színpadi tehetséget árult el.

Kemény Arnold Hólyag Tóni szerepében bátor

fellépésével, biztos mozgásával, ügyes alakításával hanghordozásaival, mimikájával a műkedvelők rendes mértékén jóval feltűnőbbé gyakorlott színész benyomását keltette.

Bárka Imre Pop. vka tót táncmesteri szerepének élethűen történet természetes alakításával állandó derűségben tartotta a közönséget.

Safrán Ferenc — Oszkár szerepében a hűség, de konfidáns és »minden lében kanál» inas hű kétét adta.

Simon Jenő (Brencsán), Stimecz József (Ponty úr) kisebb szerep-ekben is közreműködtek a játék összhajjának sikeres megteremtésében.

Végül nem nyujtanánk teljesen hű képet a sik-rült előadásról, ha Pley Kálmánról megfeledkeznénk, aki mint sugó biztos támasza volt az összes műkedvelők sikeres fellépésének.

Az előadás befejezése után hatalmas taps és élényszen hangzott el, mellyel a közönség csak halvány mértékben honorálhatta a műkedvelők élvezetes fellépését.

Az előadás után az estély táncmulatságba ment át, mely a késői hajnali órákig ügylt tartotta a közönséget Balog Károly kiváló cigányzeneje mellett.

Sikerre csak akkor számíthatunk.

Az ellenreformáció is azért dicsekedhetik sikerekkel, mert fegyvert változtatott. Alkalmazkodjunk mi is a viszonyokhoz! Szeget szeggel!

Sakkhúzásunk az legyen: nyújtunk alkalmat a falusi gyermekeknek, hogy ne horvát, hanem magyar iskolákban tanulhassanak.

Ha ezt megvalósítjuk, senki sem állhat azzal elő, hogy magyar iskola hiányában Horvátországba volt kénytelen tanácsolni a gyermekeket.

S ha mégis megteszi, akkor nem hazafiatlannak kiáltjuk ki, hanem mint hazafiatlannal bánunk el vele!

A Muraköz ügye pécsi megvilágításban.

Hogy mennyire nagyfontosságúnak tekintették pörünket Pécsen, nemcsak a nagy érdeklődés az ottani közönség részéről tanuskodik erről, hanem Pécsnek elsőrendű sajtóorganuma, a Pécsi Napló is tesz arról tanubizonyságot. Annyira méltányolta a mi ügyünket ez az előkelő lap, hogy nemcsak a tárgyalásról számolt be nagy részletességgel, de a tavalyi novemberi bevezető tárgyalás után s a mostani főtárgyalást megelőzőleg is közölt cikkeket a muraközi helyzetnek kellő megvilágítása céljából.

A Pécsi Napló közleményei a következők:

Muraköz és a magyarság.

Pécs, november 7.

Múlt keddi számunkban ezen cím alatt ismertettük az esküdtzéki tárgyalást, mely e hó 3-án, halottak napján, a pécsi kir. törvényszék tárgyaló termében lefolyt. Lajtmann György, katori h. plebános, sajtóper indított rágalmazás címén Pataki Viktor kort. áll. isk. ig. tanító, mint szerző és Zrínyi Károly, csáktornyai áll. tanítóképző-intézeti igazgató, lapszerkesztő ellen, a »Cyrilapostol agoniában« című cikkben foglaltak miatt, mely cikk a Csáktornyan megjelenő Muraközben, ennek tavalyi február 11-iki számában megjelent.

A tárgyalás nem nyert befejezést, mert a vádlottak kérésére a teljes bizonyítás elrendelvényén, a végtárgyalás a jövő évi februári esküdtzéki ciklusra tüzetelt ki.

A folyamatban lévő per, a multkori összecsapás után itélve, nagyon érdekesnek, sőt fontosnak ígérkezik. Mert bepillantást enged arra az igazán elsomorító körülményre, mely a Muraközben annak következtében, hogy a felsziget Magyarországhoz való tartozása mellett, a horvát területen lévő zágrábi érsekséghez tartozik, kerékkötője minden eredményes magyarosító törekvésnek Söt hatalmas előmozdítója annak, hogy Muraköz területén magyarellenes szellem uralkodjék.

Erről értesültünk a tárgyalás során. Mert ha ez nem így lenne, nem hatotta volna át a vádlottakat annyira a hazafias szent tűz, melyet ügyüket védtek s rámutattak arra az áldatlan küzdelemre, mely Muraköz területén az iskola és az egyház közt állandóan napirenden van és melynek középpontjában a vádló adminisztrátor, Lajtmann György áll.

Mert a magyarságért folytatott küzdelemből az orosz-lánrészt az ottani tanítószágból is harc máz az iskolában kezdődik, amikor a hitoktató horvátul s még hozzá irodalmi horvát nyelven akarja a hittant

tanítani. S folytatódik a templomban, ahol az ének, prédikáció stb. után a népel teljesen illirizálni akarják. S befejezést nyer abban, az eleinte titokban, de ma már nyíltan folytatott munkában, melynek keretében egyes lelkesek muraközi flukat és lányokat állandóan Horvátországba küldenek ingyenes nevelésre és oktatásra, hogy azok egykor mint ügyvédek, orvosok stb. és apácák Muraközben a horvát középosztályt megalkotva, a horvát szellemnek agitátorjai legyenek a felszigeten, melyről a drávántuli horvátok még mindig nem mondtak le; mert Muraköz még mindig a magukénak tekintik.

Valóban kár, hogy a magyar kormány a dolgokat idefelföldni engedi s hogy ezt a helyzetet tűri és nem mozdítja elő Muraköznek valamelyik magyarországi püspökséghez való átszatoilását.

Ezzel egyszersmindenkora vége vettelenek minden magyarellenes agitációnak. Muraközben nemzetiségi kérdés nem lenne. Mert az ottani nép, tudomásunk szerint, magyar érzelmű, magyarul akar tanulni, iskoláit szívesen államosítja. Tehát minden oly feltétellel rendelkezik ott a magyarság, melynek folytán veszedelemről beszélni nem lehetne.

Hogy baj van Muraközben, annak az ottani fiatal horvátérelmű papság az oka, mely szláv missziót teljesít, mint ahogy ezt a folyamatban lévő sajtóper is elsomorítóan igazolja.

Muraköz veszedelme.

Pécs, 1914. febr. 8.

— A pécsi esküdek előtt. —

Az a konglomerát, mely hazánk lakosságát nemzetiségi szempontból oly tarkává teszi, már nagyon sokszor kellemetlen helyzetet teremtett Magyarországi társadalmi és politikai életében. Különösen a 19. század második fele állította előtérbe a nemzetiségi kérdést, melynek ellensúlyozása mindenkor legterheesebb gondjaink közé tartozott.

A nemzetiségi kérdés mindig kemény diója volt nemzeti politikánknak. Veszedelmegbolygatója a politikai egységnek s erős akadályja az egységes nemzeti állam kiépítésének.

Most is fenyegetően áll a homlokterben. A balkánháború erős impulzust adott a nemzetiségi aspirációknak, különösen a délszlávok s románok körében. A legerélyesebb állásfoglalás kell, hogy érvényre jusson, hogy a federalisztikus törekvéseknek nemzetünk egységessége szempontjából gátal vessünk.

Hasonló, habár nem egészen kongruens törekvésekkel találkozunk a mi közvetlen szomszédságunkban, Zala- és Vasvármegye déli részeiben is. A muraköziek és vendek közt is látunk hasonló áramlatokat, melyek az odaváló népel hazafias érzületében megtántorítani törekmszenek. Itt azonban nem társadalmi mozgalmakkal állunk szemben, hanem csak bizonyos kísérletezésekkel, melyekkel a horvát- és vendajku lakosság megelévesztésén fáradoznak. Mert itt nemzetiségi kérdés még nincsen. Maga a muraközi és vend nép tővel áll minden ily aspirációktól. Rendületlenül áll a nemzeti eszme szolgálatában. Jó magyarnak valija magát s nyelvünket is szívesen tanulja meg.

De ép azért, mert érzuete szemet szur a szomszédban lakó horvátoknak és szlovéneknek, megindul az aknamunka mindkét területen, hogy ezt a szlávajt hazafias ér-

zületéből kivetkőztessék s a szláv moloch torzába terejék.

Hogy céljukat elérjék, a vendég köze lelketlen agitátorok furakodnak be, hogy a balkánháború csatakepeivel hangulatot kelte, ennek dicsfényében a szláváság összetartozási érzetét megteremtsék; másfelől Muraközben az irodalmi (illir) horvát nyelv terjesztésén fáradoznak, hogy a kölcsönös megértés Dráván innen és Dráván túl mihamarább valóra váljon.

Csak hogy míg a vendek közt egy-két utazó úgynök letartóztatásával a lelketlen agitáció egykettőre csődöt mond, addig Muraközben komolyabb szimptomákkal találkozunk. Itt már veszedelmesebb formában és mértékben folyik a nemzetellenes munka. Itt nem futó vigécek szövik a szalakat, hanem az ide kirendelt fiatalabb papi generáció áll a homlokterben, mely Zágrábban neveltetvén és kiképezetvén, horvát utópiáktól megittasultan foglalja el a kijelölt pozíciókat, hogy a futvakban, az idevaló horvátajku nép között, ugyszólván minden ellenőrzéstől menten, valóságos horvát nemzeti missziót teljesítsen.

Szomorú állapotok ezek! Százados tradíciók készülnek itt összeomlani. A muraközi nép dialéktusa forog vesztélyben, melylyel a horvát áramlatok ellen eddig védekezett. A dialektus átgyúrásán faradozik a papság, hogy a szláv irodalmi (illir) nyelvet a muraközi néppel megértesse, megkedveltesse. Azon buzgótkodnak a fanatikus agitátorok, hogy a muraköziek ugyanazt a nyelvet beszéljék, amilyen a magyarellenes eszméket Drávántul hirdetik. A tájnyelv művelésének cégre alatt a válaszfalat akarják ledönteni, mely a kölcsönös megértést és összeolvadást eddig lehetővé tette s szellemi kapcsolatot és érintkezést akarnak teremteni a muraközi és drávántuli horvátság között.

Az iskolákba becsempészett illir katekizmus, a templomokba bevitt irodalmi horvát ének, prédikáció nemcsak a drávántuli nyelvet érte meg a muraközi tájnyelvet beszélő muraközi néppel, hanem szívét is átpreparálja. Százados magyarhűség helyett idegen érzelmek vernek benne gyökereket. Egy eddigel magyarhű nemzetiségi vidék készül veszendőbe menni, mert szerencsétlen nemzetiségi politikánk Muraközt a zágrábi érsekség kötelekében meghagyja.

Pedig egy csapásra megváltoznék a felszigeten minden, ha Muraközi valamelyik anyországi püspökséghez átszatoilnak. Nemzetiségi agitáció nem folytatható Muraközben, ha Magyarországon nevelt papsága lenne: hanem a magyarság erős végvára épülne Muraközben az ország hármastáráján, a magyar faj dicsőségére, a magyar állameszme erősítésére!

Muraköz és a magyarság.

Pécs, 1914. febr. 14.

Hazafiatlanság vádja egy plebános ellen.

— Saját tudósítónktól. —

I.

Gyujtogatják a magyarság várait. Messzi határszéleken, ahol a kultura mécsesei csak félnék pisilakoló lánggal égnek, elhagyott, sötét tömegek sorában: rutének, románok, tótok, szerbek és horvátok között, lopva, de céltudatosan hintik szerte a zsrátnokot — Ahogy a most folyó skizma-pör megdöbbenlően világított rá, a vallás az ü-ügy, az imádságos könyv az eszköz, amivel az államhoz

hű nemzetiségeket megtántorítják. Elsőben csak imakönyvet adnak a kezébe, de később már az izgató, politikai iratot is melléje csuják...

A mai nagykanizsai lapok hozzák a hírt, hogy az ottani kir. ügyészség nyomára jött, hogy évek óta izgatások folynak a Muraközben s az ügyészség már le is foglalt egy ilyen izgató iratot, amivel a muraközi horvátokat megakarták ejteni...

S a sötét tömegek között, az árutakon járó ellenséggel szemben: a magyar állami tanító, a magyar állami iskolák vezetői állnak őrt. Magyar lelkük izzó lobogásával, valami hőroszi hittel harcolnak az állam, a magyarság érdekében. Erős vállukat nekifeszítik a magyar államiság bástyáinak és lépésről-lépésre igyekeznek hódítani. Egy-egy őrszeme a magyarságnak minden hivatását igazán teljesítő tanító, akinek lelkesedésével, harcos magyarságát, mindnyájunk csodálata és tisztellete kell, hogy övezzé.

Nyomatvány utján elkövetelt rágalmazás és becsületsértéssel vádolva állt ma a pécsi esküdtbíró előtt: Pataki Viktor katori (Zala m.) igazgató-tanító és Zrínyi Károly a csáktornyai áll. tanítóképző igazgatója. A sértett Leitmann György katori adminisztrátor, aki ügyvédjével, Szabó Albert dr.-ral jelent meg a mai tárgyaláson. — A vádlottakat Rasovszky Elek dr. védi.

A tárgyaláson Vársárhelyi István törv. bír. elnököl, a tanács tagjai: Szendrődy Dénes és Bök Béla. A jegyzőkönyvet Zsille Károly dr. vezeti Tolmács: Baranics János.

Esküdtek gyanánt a következők soroltattak ki: Buregh Károly, Deák Gyula, Porgés Béla, Nemes Vilmos dr., Fekete Jenő, Scholtz Gyula, Heckl Rezső, Paunz Jenő dr., Schumann Ferenc, Kaufmann Ernő dr., Makkai Márton, ifj. Klein József és pótesküdték: Bank Pál és Mestrits Jenő.

Az elnök nagy érdeklődés mellett kezdi meg a sajtópör tárgyalását. Bök Béla törv. bír. olvassa föl elsőben a vád alapját képező közleményt:

»Egy cirill-apostol agóniában«

cim alatt, vezérick gyanánt jelent meg a csáktornyai »Muraköz« c. hetilap 1912. február 11-iki számában »a cikk, amely miatt Leitmann György plebános a sajtópört megindította. A cikket egész terjedelmében felolvasták, mi azonban csak az inkriminált kitételeket irtaljuk ide:

»Nem szivesen veszünk tollat a kezünkbe, még akkor sem, ha azt egy hazafiatlan pap rakoncátlankodásai miatt kell tintába mártanunk.«

»... államiságnakról van szó, vagy ha nyelvünket veszélyeztetve látjuk, — hozzá a szeretet és békét hirdető pap ak munkája következtében.«

»... teljes vehemenciával terjeszti saját hazájában az illirizmust, »a nagysejlv bírodalmi eszméket terjeszti.«

»Harangozóját ok nélkül kidobta az állásából, azt az embert, aki annak idején deputációt menesztett Zágrábba, hogy a plebánosi kinevezést előmozdítsa. S midőn az öreg harangozó kérlette, hogy legalább addig hagyja meg állásában, míg nemrég elhunyt fiának öt kis árváját némileg felnevelheti, ridegen elutasította.«

A népet az ős időkől szokásos egyházi énektől eltávolította, s aki nem akart úgy énekelni, ahogyan ő tanítja, az kimehetett a tem-

lomból. Most serdülő leányokat tanít késő éjjeli órákban illir egyházi énekekre.

A két nembeli testi érintkezésről s annak következményeiről a templomban, a gyermekek által körülveve válogatott előadásokat tart. Magyarázza az Isten törvényeit, hogy tizenöt forintig lopni szabad, amit megmegyónni sem kell, mert az nem véték, sőt a káromkodással szemben erény«.

»A halállal vívódó beteget megvizsgálja azzal, hogy beleségél a kerület képviselője okozta, akire rászavazott.«

Az inkriminált cikk felolvasása után áttértek a vádlottak kihallgatására.

Pataki Viktor

kijelenti, hogy a cikket ő irta, vállalja is érte a felelősséget, de nem érzi magát bűnösnek. Elmondja, hogy 1909 november 1-én jött Kotorba Leitmann és elődjével négyülést rendezett, hogy megakadályozza az iskola államosítását. Az államosítással az volt a cél, hogy a zágrábi egyházmegye fenntartása alól kikerüljenek. Leitmann elődje, aki c. kanonok volt, azt prédikálta, hogy a keresztet ki akarják dobni az iskolából. Leitmann ellitotta híveinek, hogy a saját anyanyelvükön, a muraközi tájnyelven énekeljenek a templomban, e helyett a zágrábi irodalmi horvát, u. n. illir nyelvet követelte. Pedig a muraközi horvátok maguk kívánják a magyarsítást. Megtörtént például, amikor ő összehívta a tanköteleseket, lőbben kérték, hogy a gyermekeknek engedjék meg, hogy magyarul imádkozhassanak. Tegnap egy Zachariás János nevű vasuti őrtől kapott levelet, amelyben az panaszkodik, hogy a fia horvát nyelvű katekizmust kapott. Ez ellen tiltakozik és magyart akar. Felolvassa a vasuti őrt levelet.

Leitmann egyszer négyszemközt mondta neki, hogy nagyon szegény a muraközi nyelv s azt művelni kellene. Erre ő azt felelte, hogy neki a magyarsítás a kötelessége s kérte Leitmann is, ő is hasson oda, hogy a magyar nyelv a templomban keresztül jusson a nép szívéhez. Leitmann erre csak mosolygott és faképnél hagyta.

A cikkben foglaltakat, egy 14 tagu deputáció, előszóva: is elpanaszolta a vármegye főispánjának. A muraközi állapotok jellemzésére elmondja, hogy volt Kotoron egy szlavoniai káplán, aki kutyakorbáccsal verte a gyermekeket, mert magyarul mertek köszönteni. Egyébként a vádjait tanukkal részletesen bizonyítani kívánja.

Zrínyi Károly

kijelenti, hogy a cikkhez annyi köze van, hogy mint a Muraköz c. lap szerkesztője, a Pataki által beküldött közleményen, stílusis javításokat eszközölt s több helyen a »hazafiatlan« jelzőt beszúrta. Ezekért a beszúrásokért helyt áll, mivel ismeri Leitmann múltját. Sok panasz érkezett hozzá a tanítók részéről Leitmannra. Hogy nem hazafiasan gondolkodik, kitűnik abból, hogy nem vallja magát magyarnak; a népszámlálás alkalmával horvátnak jelentette be magát. Egyik cikkében Leitmann érintette is, mivel horvát anyanyelvű, azt is terjeszti.

Eminens érdeke Muraköznek, hogy az iskolák államosíttassanak, mert ezáltal megtagadul a foggés a zágrábi egyházmegyétől. Az államosításokat a kormány is akarja s Leitmann ez ellen felizgatta a népet, s amikor már megvolt az iskola, akkor is azt mondta, hogy az nem az állam, hanem a jegyző iskolája.

Leitmann megváltoztatta az egész tanítási rendet; noha az 1907. évi tc. megegyedi, hogy a felsőbb osztályokban magyarul is tanítható a hittan, ő mégis horvátul tanít. Ha jó magyar volna, megragadná az alkalmat, de nem teszi.

Ha hazafiasan gondolkodnék, nem küldene Zágrábba gyermekeket nevelés végett. A szülőket rábeszéli, hogy küldjék leányaikat apácáknak Zágrábba.

1907-ben kerül Perlakra Leitmann s a tanító csakhamar panaszolta, hogy új rendszert léptetett életbe. Illir nyelven oktatja a hittant. A gyermekek neveit elhorvátosítva írta a katekizmusba.

A gondokság ekkor ülést is tartott, amelyben minderről lőháborodással vett tudomást. Perlakról Ligetfalura került el Leitmann, ahol folytatta megkezdett munkáját, az illirizmus terjesztését. Jellemző esetként említi, hogy amikor a templom kifestésére került sor, noha magyar vonatkozású képminta is rendelkezésére állt, mégsem azt festette.

Részletesen kifejti és megmagyarázza ezután, micsoda veszedelmet rejt magában Leitmann működése. Muraköz speciális helyzetben van, amennyiben politikailag Magyarország, egyháziilag a zágrábi egyházmegyéhez tartozik. A zágrábi alulból kikerült papok valóságos misszióval jönnek a Muraközbe; azon fáradoznak, hogy érzelmileg Horvátországhoz vigyék közel a Muraköz, hogy aztán jogcim legyen azt politikailag is odacsatolni. A muraközi horvátok egy táj-szólást beszélnek és nem értik meg a zágrábi u. n. irodalmi nyelvet. A cél tehát az, hogy az illető nyelvet megtanulják a muraköziek s a Zágrábból jövő szellemi terméket, rőpiratokat megértsek. Ezt akarta Leitmann s ez ellen küdenek ő, az állami tanerők, akiknek vállain a magyarsítás feladata nyugszik. Amíg a muraközi horvátság nyelvileg és érzelmileg távol van Zágrábtól, addig könnyen megy a magyarsítás munkája. Azzal pedig, hogy muraközi fiukat küldött zágrábi iskolákba, az volt a célja, hogy egy illir műveltséggel átítalt horvát középosztályt neveljen Muraköznek s ezzel is akadályozza a magyarsítást. A muraközi horvátság most még szivesen tanulja a magyar nyelvet s inkább magyarnak, mint horvátnak vallja magát.

Néhány éve, még biciklis vigékek szőrták szét a zágrábi nyomtatványokat, izgató iratokat a nép között. Őnök boldogok — ugymond az esküdeknek — mert olyan vidéken élnek, ahol nincs nemzetiségi mozgalom. Szavait ezzel végzi: Mi csak egy feladatot ismerünk ott a Muraközben, hogy egy hatalmas és egységes bástyát építsünk a magyarságnak, aki ebben megakadályoz bennünket, az ellenségünk és hazafiatlan.

A valódiság bizonyítása.

Az elnök ezután felolvassa azokat a pontokat, melyekre nézve már a novemberi tárgyaláson kérte a védelem a valódiság bizonyításának elrendelését:

1. Leitmann céltudatosan hazafiatlan működést fejt ki.

2. Tervszerűen, Zágrábból megszerzett ösztöndíjakkal taníttatja ki a gyermekeket.

3. A templomban azt hirdette, hogy 15 forintig szabad lopni.

4. Mikor Fundák Ivánt halálos ágyán meggyóntatta, azt mondta neki, hogy amiat

Sikerre csak akkor számíthatunk.

Az ellenreformáció is azért dicsekedhetik sikerekkel, mert fegyvert változtatott. Alkalmazkodjunk mi is a viszonyokhoz! Szeget szeggel!

Sakkházásunk az legyen: nyujtsunk alkalmat a falusi gyermekeknek, hogy ne horvát, hanem magyar iskolákban tanulhassanak.

Ha ezt megvalósítjuk, senki sem állhat azzal elő, hogy magyar iskola hiányában Horvátországba volt kénytelen tanácsolni a gyermekeket.

S ha mégis megteszi, akkor nem hazafiatlannak kiáltjuk ki, hanem mint hazáruólóval bánunk el vele!

A Muraköz ügye pécsi megvilágításban.

Hogy mennyire nagyfontosságúnak tekintették pörünket Pécsen, nemcsak a nagy érdeklődés az ottani közönség részéről tanuskodik erről, hanem Pécsnek elsőrendű sajtóorganuma, a Pécsi Napló is tesz erről tanubizonyosságot. Annnyira méltányolta a mi ügyünket ez az előkelő lap, hogy nemcsak a tárgyalásról számolt be nagy részletességgel, de a tavalyi novemberi bevezető tárgyalás után s a mostani főtárgyalást megelőzőleg is közölt cikkeket a muraközi helyzetnek kellő megvilágítása céljából.

A Pécsi Napló közleményei a következők:

Muraköz és a magyarság.

Pécs, november 7.

Múlt keddi számunkban ezen cím alatt ismertettük az esküdtzéki tárgyalást, mely e hó 3-án, halottak napján, a pécsi kir. törvényszék tárgyaló termében lefolyt. Lajtman György, katori h. plebános, sajtóport indított rágalmazás címén Pataki Viktor katori áll. isk. ig. tanító, mint szerző és Zrínyi Károly, csáktornyai áll. tanítóképző-intézeti igazgató, lapszerkesztő ellen, a »Cyrilapostol agoniában« című cikkben foglaltak miatt, mely cikk a Csáktornyan megjelenő Muraközben, ennek tavalyi február 11-iki számában megjelent.

A tárgyalás nem nyert befejezést, mert a vádlottak kérésére a teljes bizonyítási elrendeltetvén, a végtárgyalás a jövő évi februári esküdtzéki ciklusra tüzetelt ki.

A folyamatban lévő per, a multkori összecsapás után itélve, nagyon érdekesnek, sőt fontosnak ígérkezik. Mert bepillantást enged arra az igazán elsomorító körülményre, mely a Muraközben annak következtében, hogy a felsziget Magyarországhoz való tartozása mellett, a horvát területen lévő zágrábi érsekséghez tartozik, kerékkötője minden eredményes magyarosító törekvésnek Söt hatalmas előmozdítója annak, hogy Muraköz területén magyarellenes szellem uralkodjék.

Erről értesültünk a tárgyalás során. Mert ha ez nem így lenne, nem hatotta volna át a vádlottakat annyira a hazafias szent tűz, melyet ügyüket védtek s rámutattak arra az áldatlan küzdelemre, mely Muraköz területén az iskola és az egyház közt állandóan napirenden van és melynek középpontjában a vádló adminisztrátor, Lajtman György áll.

Mert a magyarságért folytatott küzdelemből az oroszlátrészt az ottani tanítószágy veszi ki, s harc már az iskolában kezdődik, amikor a hitoktató horvátul s még hozzá irodalmi horvát nyelven akarja a hittant

tanítani. S folytatódik a templomban, ahol az ének, prédikáció stb. utján a népel teljesen illirizálni akarják. S befejezést nyer abban, az eleinte titokban, de ma már nyíltan folytatott munkában, melynek keretében egyes lelkészek muraközi flukat és lányokat állandóan Horvátországba küldenek ingyenes nevelésre és oktatásra, hogy azok egykor Muraközben a horvát középosztályt megalkotva, a horvát szellemnek agitátorjai legyenek a felszigeten, melyről a drávántuli horvátok még mindig nem mondtak le; mert Muraköz még mindig a magukénak tekintik.

Valóban kár, hogy a magyar kormány a dolgokat idefelföldni engedje s hogy ezt a helyzetet türi és nem mozdítja elő Muraköznek valamelyik magyarországi püspökséghez való átszátolását.

Ezzel egyszersmindkorra vége vettelenek minden magyarellenes agitációnak. Muraközben nemzetiségi kérdés nem lenne. Mert az ottani nép, tudomásunk szerint, magyar érzelmű, magyarul akar tanulni, iskoláit szívesen államosítja. Tehát minden oly feltétellel rendelkezik ott a magyarság, melynek folytán veszedelemről beszélni nem lehetne.

Hogy baj van Muraközben, annak az ottani fiatal horvátérelmű papság az oka, mely szláv missziót teljesít, mint ahogy ezt a folyamatban lévő sajtóper is elsomorítóan igazolja.

Muraköz veszedelme.

Pécs, 1914. febr. 8.

— A pécsi esküdték előtt. —

Az a konglomerát, mely hazánk lakosságát nemzetiségi szempontból oly tarkává teszi, már nagyon sokszor kellemetlen helyzetet teremtett Magyarországi társadalmi és politikai életében. Különösen a 19. század második fele állította előtérbe a nemzetiségi kérdést, melynek ellensúlyozása mindenkor legterheesebb gondjaink közé tartozott.

A nemzetiségi kérdés mindig kemény diója volt nemzeti politikánknak. Veszedelmegbolygatója a politikai egységnek s erős akadályja az egységes nemzeti állam kiépítésének.

Most is fenyegetően áll a homlokterben. A balkánháború erős impulzust adott a nemzetiségi aspirációknak, különösen a délszlávok s románok körében. A legrelyesebb állásfoglalás kell, hogy érvényre jusson, hogy a federalisztikus törekvéseknek nemzetünk egységessége szempontjából gatal vessünk.

Hasonló, habár nem egészen kongruens törekvésekkel találkozunk a mi közvetlen szomszédságunkban, Zala- és Vasvármegye déli részeiben is. A muraköziek és vendek közt is látunk hasonló áramlatokat, melyek az odaváló népel hazafias érzületében megtántorítani törekcsenek. Itt azonban nem társadalmi mozgalmakkal állunk szemben, hanem csak bizonyos kísérletezésekkel, melyekkel a horvát- és vendajku lakosság megelévesztésén fáradoznak. Mert itt nemzetiségi kérdés még nincsen. Maga a muraközi és vend nép fölül áll minden ily aspirációktól. Rendületlenül áll a nemzeti eszme szolgálatában. Jó magyarnak vallja magát s nyelvünket is szívesen tanulja meg.

De ép azért, mert érzülete szemet szur a szomszédban lakó horvátoknak és szlovéneknek, megindul az aknamunka mindkét területen, hogy ezt a szlávajt hazafias ér-

zületéből kivetkőztessék s a szláv moloch torzába terelejk.

Hogy céljukat elérjék, a vendég köze lelketlen agitátorok furakodnak be, hogy a balkánháboru csataképeivel hangulatot kelte, ennek dicsfényében a szlávosság összetartozási érzetét megteremtsék; másfelől Muraközben az irodalmi (illir) horvát nyelv terjesztésén fáradoznak, hogy a kölcsonös megértés Dráván innen és Dráván túl mihamarább valóra váljon.

Csakhogy míg a vendek közt egy-két utazó ügynök letartóztatásával a lelketlen agitáció egykettőre csődöt mond, addig Muraközben komolyabb szimptomákkal találkozunk. Itt már veszedelmesebb formában és mértékben folyik a nemzetellenes munka. Itt nem futó vigécek szövik a szalakat, hanem az ide kirendelt fiatalabb papi generáció áll a homlokterben, mely Zágrábban neveltetvén és kiképezetvén, horvát utópiáktól megittasultan foglalja el a kijelölt pozíciókat, hogy a felvakban, az idevaló horvátajku nép között, ugyszólván minden ellenőrzéstől mentve, valóságos horvát nemzeti missziót teljesíten.

Szomorú állapotok ezek! Százados tradíciók készülnek itt összeomlani. A muraközi nép dialéktusa forog veszélyben, melylyel a horvát áramlatok ellen eddig védekezett. A dialektus átgyúrásán faradozik a papság, hogy a szláv irodalmi (illir) nyelvet a muraközi néppel megértesse, megkedveltesse. Azon buzgótkodnak a fanatikus agitátorok, hogy a muraköziek ugyanazt a nyelvet beszéljék, amilyen a magyarellenes eszméket Drávántul hirdetik. A tájnyelv művelésének cégre alatt a válaszfalat akarják ledönteni, mely a kölcsonös megértést és összeolvadást eddig lehetetienné tette s szellemi kapcsolatot és érintkezést akarnak teremteni a muraközi és drávántuli horvátság közt.

Az iskolákba becsempészett illir katekizmus, a templomokba bevitt irodalmi horvát ének, prédikáció nemcsak a drávántuli nyelvet érteti meg a muraközi tájnyelvet beszélő muraközi néppel, hanem szívét is átpreparálja. Százados magyarhűség helyett idegen érzelmek vernek benne gyökereket. Egy eddigelő magyarhű nemzetiségi vidék készül veszendőbe menni, mert szerencsétlen nemzetiségi politikánk Muraközt a zágrábi érsekség kötelekében meghagyja.

Pedig egy csapásra megváltoznék a felszigeten minden, ha Muraközi valamelyik anyországi püspökséghez átszátolnák. Nemzetiségi agitáció nem folytathaték Muraközben, ha Magyarországon nevelt papsága lenne: hanem a magyarság erős végvára épülne Muraközben az ország hármastárában, a magyar faj dicsőségére, a magyar állameszme erősítésére!

Muraköz és a magyarság.

Pécs, 1914. febr. 14.

Hazafiatlanság vádja egy plebános ellen.

— Saját tudósítónktól. —

I.

Gyujtogatják a magyarság várait. Messzi határszéleken, ahol a kultura mécsesei csak félnék piszkáló lánggal égneek, elhagyott, sötét tömegek sorában: rutének, románok, lólok, szerbek és horvátok között, lopva, de céltudatosan hintik szerte a zsarátokot — Ahogy a most folyó skizma-pör megdöbbenően világított rá, a vallás az ü-ügy, az imádságos könyv az eszköz, amivel az államhoz

hű nemzetiségeket megtantortják. Elsőben csak imakönyvet adnak a kezébe, de később már az ízgató, politikai iratot is melléje csúpják...

A mai nagykanizsai lapok hozzák a hírt, hogy az ottani kir. ügyészség nyomára jött, hogy évek óta ízgatók folynak a Muraközben s az ügyészség már le is foglalt egy ilyen ízgató iratot, amivel a muraközi horvátokat megakarták ejteni...

S a sötét tömegek között, az átlutakon járó ellenséggel szemben: a magyar állami tanító, a magyar állami iskolák vezetői állnak őrt. Magyar lelkük izzó lobogásával, valami hőroszi hittel harcolnak az állam, a magyarság érdekében. Erős vállukat nekifeszítik a magyar államiság bástyáinak és lépésről-lépésre igyekeznek hódítani. Egy-egy őrszeme a magyarságnak minden hivatását igazán teljesítő tanító, akinek lelkesedésél, harcos magyarságát, mindnyájunk csodálata és tisztelete kell, hogy övezze.

Nyomatvány utján elkövetelt rágalmasz és becsületsértéssel vádolva állt ma a pécsi esküdtbíró előtt: Pataki Viktor katori (Zala m.) ízgató-tanító és Zrínyi Károly a csáktornyai áll. tanítóképző ízgatója. A sértett Leitmann György katori adminisztrátor, aki ügyvédjével, Szabó Albert dr.-ral jelent meg a mai tárgyaláson. — A vádlottakat Rasovszky Elek dr. védi.

A tárgyaláson Vásárhelyi István törv. bír. elnököl, a tanács tagjai: Szendrődy Dénes és Bök Béla. A jegyzőkönyvet Zsille Károly dr. vezeti Tolmács: Baranics János.

Esküdtek gyanánt a következők sorsoltattak ki: Bubregyh Károly, Deák Gyula, Porgés Béla, Nemes Vilmos dr., Fekete Jenő, Scholtz Gyula, Heckl Rezső, Paunz Jenő dr., Schumann Ferenc, Kaufmann Ernő dr., Makka Márton, ifj. Klein József és pótesküdték: Bank Pál és Mestrits Jenő.

Az elnök nagy érdeklődés mellett kezdi meg a sajtópör tárgyalását. Bök Béla törv. bír. olvassa föl elsőben a vád alapját képező közleményt:

»Egy cirill-apostol agóniában.

cim alatt, vezércikk gyanánt jelent meg a csáktornyai »Muraköz« c. hetilap 1912. február 11-iki számában az a cikk, amely miatt Leitmann György plebános a sajtópört megindította. A cikket egész terjedelmében felolvasták, mi azonban csak az inkriminált kitételeket iktaljuk ide:

»Nem szivesen veszünk tollat a kezünkbe, még akkor sem, ha azt egy hazafiatlan pap rakoncátlankodásai miatt kell tintába mártanunk.

»... államiságonkról van szó, vagy ha nyelvünk veszelézetve látjuk, — hozzá a szeretet és békét hirdető pap ak munkája következtében.

»... teljes vehemenciával terjeszti saját hazájában az illirizmust, »a nagyzezláv birodalmi eszméket terjeszti.

»Harangozóját ok nélkül kidobta az állásából, azt az embert, aki annak idején deputációt menesztett Zágrábba, hogy a plebánosi kinevezést előmozdítsa. S midőn az öreg harangozó kérlette, hogy legalább addig hagyja meg állásában, míg nemrég elhunyt fiának öt kis árváját némileg felnevelheti, ridegen elutasította.

A népet az őt időktől szokásos egyházi énektől eltiltotta, s aki nem akart úgy énekelni, ahogyan ő tanítja, az kimehetett a tem-

plomból. Most serdülő leányokat tanít késő éjjeli órákban illir egyházi énekekre.

A két nemzeti testi érintkezésről s annak következményeiről a templomban, a gyermekek által körülvéve válogatott előadásokat tart. Magyarazza az isten törvényeit, hogy tizenöt forintig lopni szabad, amit meg meggyónni sem kell, mert az nem véték, sőt a káromkodással szemben erény.

»A halálal vivődő beteget megvizsgálja azzal, hogy betegségét a kerület képviselője okozta, akire rászavazott.

Az inkriminált cikks felolvassása után áttértek a vádlottak kihallgatására.

Pataki Viktor

kijelenti, hogy a cikket ő írta, vállalja is érte a felelősséget, de nem érzi magát bűnösnek. Elmondja, hogy 1909 november 1-én jött Kotorba Leitmann és elődjével négyülést rendezett, hogy megakadályozza az iskola államosítását. Az államosítás az volt a cél, hogy a zágrábi egyházmegye fenntartása alól kikerüljenek. Leitmann elődje, aki c. kanonok volt, azt prédikálta, hogy a keresztet ki akarják dobni az iskolából. Leitmann eltiltotta híveinek, hogy a saját anyanyelvükön, a muraközi tájnyelven énekeljenek a templomban, e helyett a zágrábi irodalmi horvát, u. n. illir nyelvet követelte. Pedig a muraközi horvátok maguk kívánják a magyrosítást. Megtörtént például, amikor ő összehívta a tanköteleseket, többen kérték, hogy a gyermekeknek engedessék meg, hogy magyarul imádkozhassanak. Tegnep egy Zachariás János nevű vasuti őrsől kapott levelet, amelyben az panaszkodik, hogy a fia horvát nyelvű katekizmust kapott. Ez ellen tiltakozik és magyart akar. Felolvassa a vasuti őrs levelet.

Leitmann egyszer négy szemközti mondta neki, hogy nagyon szegény a muraközi nyelv s azt művelni kellene. Erre ő azt felelte, hogy neki a magyrosítás a kötelessége s kérte Leitmann is, ő is hasson oda, hogy a magyar nyelv a templomban keresztül jusson a nép szívéhez. Leitmann erre csak mosolygott és faképnél hagyta.

A cikkben foglaltakat, egy 14 tagu deputáció, előszóval: is elpanaszolta a vármegye főispánjának. A muraközi állapotok jellemzésére elmondja, hogy volt Kotoron egy szlavoniai káplán, aki kutyakorbáccsal verte a gyermekeket, mert magyarul mertek köszönteni. Egyébként a vádjait tanukkal részletesen bizonyítani kívánja.

Zrínyi Károly

kijelenti, hogy a cikkhez annyi köze van, hogy mint a Muraköz c. lap szerkesztője, a Pataki által beküldött közleményen, stílárius javításokat eszközölt s több helyen a »hazafiatlan« jelzőt beszurta. Ezekért a beszurásokért helyt áll, mivel ismeri Leitmann multját. Sok panasz érkezett hozzá a tanítók részéről Leitmannra. Hogy nem hazafiatlan gondolkodik, kitűnik abból, hogy nem vallja magát magyarnak; a népszámlálás alkalmával horvátnak jelentette be magát. Egyik cikkében Leitmann érintette is, mivel horvát anyanyelvű, azt is terjeszti.

Eminens érdeke Muraköznek, hogy az iskolák államosítsassanak, mert ezáltal meglazul a foggás a zágrábi egyházmegyétől. Az államosításokat a kormány is akarja s Leitmann ez ellen felizgatta a népet, s amikor már megvoit az iskola, akkor is azt mondta, hogy az nem az állam, hanem a jegyző iskolája.

Leitmann megváltoztatta az egész tanítási rendet; noha az 1907. évi tc. megengedi, hogy a felsőbb osztályokban magyarul is tanítható a hittan, ő mégis horvátul tanít. Ha jó magyar volna, megragadná az alkalmat, de nem teszi.

Ha hazafiatlan gondolkodnék, nem küldene Zágrábba gyermekeket nevelés végett. A szülőket rábeszéli, hogy küldjék leányaikat apácáknak Zágrábba.

1907-ben került Perlakra Leitmann s a tanító csakhamar panaszolta, hogy új rendszert léptetett életbe. Illir nyelven oltajta a hittant. A gyermekek neveit elhorvátosítva írta a katekizmusba.

A gondnokság ekkor ülést is tartott, amelyben minderről lölháborodással vett tudomást. Perlakról Ligelfalura került el Leitmann, ahol folytatta megkezdett munkáját, az illirizmus terjesztését. Jellemző esetként említi, hogy amikor a templom kifestésére került sor, noha magyar vonatkozású képminta is rendelkezésére állt, mégsem azt festette.

Részletesen kifejti és megmagyarázza ezután, micsoda veszedelmet rejt magában Leitmann működése. Muraköz speciális helyzetben van, amennyiben politikailag Magyarország, egyházilag a zágrábi egyházmegyéhez tartozik. A zágrábi aulából kikerült papok valóságos misszióval jönnek a Muraközbe; azon fáradoznak, hogy érzelmileg Horvátországhoz vigyék közel a Muraközt, hogy aztán jogcim legyen azt politikailag is odacsatolni. A muraközi horvátok egy tájszólat beszélnék és nem értik meg a zágrábi u. n. irodalmi nyelvet. A cél tehát az, hogy az illető nyelvet megtanulják a muraköziek s a Zágrábból jövő szellemi termékeket, röpiratokat megértsek. Ezt akarta Leitmann s ez ellen küzdenek ő, az állami tanerők, akiknek vállain a magyrosítás feladata nyugszik. Amíg a muraközi horvátság nyelvileg és érzelmileg távol van Zágrábtól, addig könnyen megy a magyrosítás munkája. Azzal pedig, hogy muraközi fiukat küldött zágrábi iskolákba, az volt a célja, hogy egy illir műveltséggel átitatott horvát középosztályt neveljen Muraköznek s ezzel is akadályozza a magyrosítást. A muraközi horvátság most még szivesen tanulja a magyar nyelvet s inkább magyarnak, mint horvátnak vallja magát.

Néhány éve, még biciklis vigécek szórta szét a zágrábi nyomtatványokat, ízgató iratokat a nép között. Önök boldogok — ugymond az esküdteknek — mert olyan vidéken élnek, ahol nincs nemzetiségi mozgalom. Szavait ezzel végzi: Mi csak egy feladatot ismerünk ott a Muraközben, hogy egy hatalmas és egészséges bástyát építsünk a magyarságnak, aki ebben megakadályoz bennünket, az ellenségünk és hazafiatlan.

A valódiság bizonyítása.

Az elnök ezután felolvassa azokat a pontokat, melyekre nézve már a novemberi tárgyaláson kérte a védelem a valódiság bizonyításának elrendelését:

1. Leitmann céltudatosan hazafiatlan működést fejt ki.

2. Tervszerűen, Zágrábból megszerzett ösztöndíjakkal taníttatja ki a gyermekeket.

3. A templomban azt hirdette, hogy 15 forintig szabad lopni.

4. Mikor Fundák Ivánt halálos ágyán meggyóntatta, azt mondta neki, hogy amialt

lett beteg, mivel a képviselőválasztások nem a néppárti képviselőre szavazot.

A bizonyítás ilyképpen elrendelésébe a főmagánvádó is beleegyezik és ellenbizonyítást is kér.

Leitmann György, mielőtt a bíróság bátorozathozatalra vonulna vissza, megleszi észrevételeit a vádlottak előadására.

Kijelenti, hogy mint pap, feltétlenül a mellett volt s van most is, hogy az iskola fejlődjék, de régi jellegét ne változtassa. Azt hiszi, hogy e tekintetben ő nem kivétel, se nem szabály. Azért mert a régi, jobb állapot mellett kardoskodik, még nem lehet hazafialansággal vádolni. Ami az illirizmust illeti, erre nézve azt mondja: mint alarendelt pap, mindenben engedelmességet fogadott és tartozik érsekének. Ha az elrendeli, hogy tiszta magyar nyelven, vagy bármely nyelven is tanítson, akkor azt is megteszi.

Ha nekik — a vádlottakat érti — kötelességük magyarosítani, neki viszont az a kötelessége, hogy azt a könyvet használja, amit elrendelnek.

Ha mutatnak neki olyan imakönyvet, ami muraközi tájnyelven van írva, nyomban meghátrál és viseli a pör összes költségeit...

Valótlannak mondja, hogy ő valaha azt hirdette volna a templomban, hogy lopni szabad 15 forintig. Elismeri, hogy a kir. ügyészség indított ellene vizsgálatot, de ezt két heti vizsgálat után beszüntették.

Ami azt illeti, hogy ő apácjelölteket küld Zágrába, erre az a megjegyzése, hogy az ilyen papi tevékenység a tökéletes életre való rámutatás a fokmérője annak, hogy miképp működik egy pap, a hitéletben. Ezért őt nem lehet megróni. Kotorból, korábban 20-an mentek apácának, amióta ő ott van, csak 11-en. Többeket le is beszélt, de persze akinek kedve volt, annak nem vágta el az utját a szerinte tökéletes élettől. A gyermekek szívesebben mennek Zágrába, mint egyebbbűvé, mert ott már ismerőseik vannak.

A bíróság ezután rövid tanácskozássra vonult vissza és annak végzetével elrendelte a valódiság bizonyítását.

Elsőnek

Zalán Gyula orsz. képviselőt

hallgatták ki. Elmondja, hogy mintegy 2 és fél éve megjelent nála több katori polgár és előadta, hogy panaszai vannak Leitmannra. Erre ő azt tanácsolta nekik, hogy jöjjenek össze mindazok, akik a sérelmeket előadják, ő szívesen elvezeti őket a vármegye főispánja elé. Néhány nap múlva a 12—13 tagú küldöttséggel tényleg a főispán elé is járult, ahol ezután előadták a panaszait, amik azokat ölelték fel, amik a cikkben foglaltak.

Az elnök kérdésére kijelenti, hogy hallomásból tudja, miszerint Leitmann azt predikálta volna a templomban, hogy 15 forintig lopni szabad. Ugyancsak hallomásból tudja, hogy a haldokló Fundáknak állítólag azt mondta, hogy ő. Zalán, tette löknre.

Nem jó magyar!

Tamás János dr. perlaki ügyvéd azokról az állapotokról beszél, amiket Leitmann hathónapos ottani káplánkodása alatt teremtett. Ő az iskolagondnokság elnöke volt s állíthatja, hogy amíg Leitmann nem jött oda, addig nem volt zavar. Kijelentése szerint kétség fér a hazafialansághoz, az a féltéve amit ott lőtől, alapos nyomokat hagyott a község életében. Leitmann akciója következtében a község képviselőtestületéből kibuk-

tatták az intelligenciát s bizonyos ur-ellenes mozgalom is keletkezett. Esténként eldugott, litkos helyeken gyűléseket rendezett a házakban.

Leitmann: Tud-e arról ügyvéd ur, hogy az én kezdeményezéseimre terjesztették a magyar-nyelvű Ujlapot?

Tamás dr.: Erről tudok, de azt hiszem, hogy ön volt az, aki ebben a lapban megírta, hogy »hála isten, kibuklatták az urakat«.

Nemes Vilmos dr. esküdt: Jó magyar-nak tartja tanu ur a főtiszteleendő urat?

Tamás dr.: Észleleteim és az összes tünetek alapján, állítom, hogy nem jó magyar ember, mert fentartás nélkül kell magyar-nak lenni!

A tárgyalást ekkor, délután 1 óra járván az idő, félbeszakították.

A délutáni tárgyalás.

A délutáni tanukihallgatások során egy kivétellel a vád tanuit hallgatták ki, a kihallgatások eredménye azonban inkább a védelem álláspontját erősítette meg.

Golub Györgyné és Horváth József katori tanító csak annyit tudnak, hogy a falujokból is több gyermeket helyeztek el zágrábi iskolákban.

Rasovszky dr. védő (a tanuhoz): Hazafias, vagy hazafiatlan embernek tartja-e Leitmann plébánost?

A tanu (némi vonakodás után): Nem tartom »olyan hazafiatlannak«.

A védő: Mit ért az alatt, hogy nem tartja olyan hazafiatlannak Határozottan méltóztatnék felelni a kérdésre.

A tanu: Akkor megtagadom a feleletet. Az elnök figyelmeztette a tanut, hogy nincs joga megtagadni a feleletet, mire Horváth nagy himezés-hámozással ismét csak azt válaszolta, hogy nem tartja a plébánost »olyan hazafiatlannak«. Szóval hazafinak sem.

Horváth Józsefné magyarérmelműnek tartja Leitmann. Magyarul is predikált s az iskolás gyermekeknek alkalmat ad, hogy a templomban magyarul énekelhessenek. A hitant magyarul is tanítja az iskolában.

Purics Lukács belicai plébános: A felmutatott hittankönyv ugyasaz, amelyet a zágrábi érsek ajánlott az egységes hittan-tanításról szóló rendeletében.

Zrínyi: Főtiszteleendő ur is eszerint tanít? A tanu: Nem, én még a régi szerint. Zrínyi: A főmagánvádó azt mondta, hogy kötelező az új hittan szerint való tanítás, mert ellenkező esetben az érsek feyelmi eljárást indít. Hát ön ellen nem indították?

A tanu: Nem, bár jól tudják, hogy én még a régi könyv szerint tanítok.

A védő: Az új, irodalmi illir nyelvű énekek tetszenek-e a népnek?

A tanu: A népek nem. Az duzzog, mert nem érti az énekeket. Csupán az intelligensebb parasztságnak tetszenek.

A védő: Muraköz lakosságának hány százaléka képezi az intelligensebb parasztság?

A tanu: Muraköznek 100.000 lakosa van, az intelligens elem száma mintegy 2000.

A védő: Köszönöm. Csak ezt akartam konstatalni. Tehát az új énekek csak 2000 embernek tetszenek és 98.000 embernek nem.

Szilárd Flórián katori kántor megerősíti azt, hogy Leitmann plébános olyan énekes-könyveket osztott ki az iskolásyermekek

között, amelyekben ez az ének is benn van: A mi hazánk Horvátország.

Nemes Jenő munkavezető elmondja, hogy a fiát két évvel ezelőtt megpofozta az előző káplán, mert a fia magyarul köszönt. Mikor emiatt panaszkodott a plébánosnak, Leitmann azt mondta: nem tehet róla, nem parancsolhat a káplánnak. Majd hozzátette azt is, hogy a kutyaborbács sem árt a gyermeknek.

Horváth Jenő tanító azt vallja, hogy Leitmann az ismétlőiskolában is horvátul tanította a hittant, holott a törvény értelmében a felnőtt gyermekeket már magyar nyelven kell tanítani.

Hajdu Lajos katori községi főjegyző: A nép mindjárt eleinte hozzám jött panasz-kodni, hogy a plébános olyan nyelven predikál a templomban, amelyet nem értenek meg. Ez indította őt arra, hogy a küldöttségbe tömörült zuglódókat a vármegye főispánja elé vezesse panaszukkal. Mióta Leitmann a plébános Kotoron, szóta sűrűn és tömegesen járnak a községbe a zágrábi szeminarium papnövendékei. Lajtmann éjszakai összejöveteleket, litkos gyűléseket rendez ék két évvel ezelőtt a községi képviselőválasztások alkalmával olyan agitációt fejtek ki, hogy a képviselőtestületből minden urat és magyar embert kibuklattak. Semmiesetre sem tartja magyar embernek Leitmann.

II.

Pécs, február 14.

Zala főispánjának vallomása.

Elsőnek sipeki Balázs Béla dr. Zala-vármegye főispánját hallgatták ki. A főispán elmondja, hogy beiktatása után nyomban érdeklődött a muraközi viszonyok felől s konstátálta, hogy nemzetiségi kérdéssel szö sincs. Ellenben egyes Horvátországban nevelkedett papok révén bizonyos Drávántul felé való gravitáció észlelhető. Néhány éve egy küldöttség is fölkereste s kérte őt, hogy változtasson ezeken az állapotokon. Előadták sérelmeiket Leitmann adminisztrátorra vonatkozólag. Ő a muraközi állapotok ügyében a miniszteriumban is eljért s egyizben egyenest azért kereste fel a zágrábi érseket, hogy a béke érdekében változtassa meg a papjai által előidézett állapotokat.

Egy esküdt kérdésére, hogy milyen hatással van Leitmann működése a muraközi viszonyokra, a főispán kijelenti, hogy ez nem a magyarság érdekében való.

„Milliomostól lopni — nem halálos bűn“.

Ezután az elbocsátott katori harangozót, Tischler Mártont hallgatják ki. Elmondja, hogy amkor Leitmann elbocsátotta őt, bezáratta a templomtorony ajtaját, hogy ne tudjon bemenni. A nép ekkor fel akarta törni az ajtót. Amikor L. odajött, kezdték használni az illir énekeskönyveket, aminek a nép nagy része ellene volt. Az adminisztrátor a zuglódóknak azt mondta, hogy aki nem akarja hallani ezeket az énekeket, az maradjon otthon és énekeljen magának.

Megtörtént egyszer, vasárnap délután, hogy Leitmann a templomban hittanra tanította a leányokat s a következő kérdéseket tette föl:

— Bűn-e, ha valakitől 30 fillért ellopnak?

— Igen, ez halálos bűn — felelték a leányok.

— Hátha egy forintot lopnak?

— Az is.

— S ha egy milliótól tizenöt forintot lopnak?

— Halálos bűn — mondták a leányok.

— Az nem halálos bűn — helyesbítette a plebánus.

Fundák Ivánhoz ő kísérte el gyóntatni Leitmann Mikor az adminisztrátor eltávozott, hivatva őt Fundák s kérte, hogy hozzon más papot, mondván:

— Engem a plebánus nagyon fölmérgesített, mert azt mondta, a te beteg-égednek Zalán képviselő az oka. A másodszori gyóntást egy dominikánus szerzetes végezte.

A harangozót megeskették vallomására.

Magyar-ellenes tendencia.

Tóth Sándor perlaki igazgató-tanító a következő tanu. Elmondja, hogy Leitmann volt az, aki az illir nyelvű katekizmust behozta az iskolába, amit a gyermekek nem értettek meg.

Szabó Albert dr. a sertett képviselője: Tapasztalt ön a főtisztelendő úr részéről magyarellenes tendenciát?

Tóth: Ó igen!

Zrínyi Károly: Házafias embernek tartja Leitmann?

Tóth: Semmiesetre sem!

Megesketik vallására.

Novák Ferenc ligetvári kántortanító előadja, hogy Leitmann olyan énekes-könyveket adott a gyermekek kezébe, amelyben ilyen kezdetű imádságok is voltak:

Óvd a mi hazánkat Horvátországot és horvát népünket.

A nép azelőtt szívesen énekelte a magyar hazafias dalokat, amikor ő odajött, ez megszűnt.

Zrínyi Károly abbéli kérdésére, mióta kántor s kapott-e már ebből ténylegesebb jutalmat; tanu felelete nemleges volt. Helyen jutalmat eddig csak Leitmann kántora kapott tisztára azért, mert illir énekeit buzgón tanítja.

Harmat Nándor ligetvári körjegyzőt hallgatják ki ezután. Az iskolaszék elnöke volt és többször panaszolták nála, hogy olyan énekekre tanítja Leitmann a gyermekket, amelyekben mint horvátok fohászkoznak.

Ezután szinte drámai szavakkal mutat rá micsoda veszedelmeket rejt magában az, hogy a gyermekket neveltetés végett Zágrábba küldte Leitmann.

Szabó dr. ama kérdésére, hogy nemzet és állam-ellenes dolgot tapasztalt-e L. részéről, kijelent:

— Annnyira óvatosan dolgoznak ezek az urak, hogy nyíltan nem tesznek ilyesmit.

Ezután elmondja, hogy évek óta valóságos tervszerű aknamunka folyik a Muraközben. A zágrábi egyházmegyéből kiküldött papság annak a szellemi csatornának a megépítésén dolgozik, mely a horvát irodalmi termékeket lesz hivatva befogadni.

Egy ízben ő megkérdte Leitmann, miért nem megy Horvátországba, ott rég plebánus lehetne és szabadon működhetne. L. erre kijelentette: reá a Muraközben szükség van. Tényleg ő a legtevékenyebb horvát-szellemű pap a Muraközben.

Leitmann viselt dolgairól több ízben irásos jelentést is tett a vallás és közoktatásügyi miniszternek. Amit rontottak a csöndes, nem politizáló muraközi népen, azt a Zágrábból kikérült papok tették.

Fundák Miklós és Munka István kortori lakosok résztvettek a főispán előtt járt deputációban, hasonló szellemben vallanak,

mint a többi tanuk. Ennek során kiderült, hogy nekik is vannak muraközi nyelven irt imakönyveik, melyeket L. tegnap tagadásba vett.

Fundák Iván, akit mikor súlyos beteg volt, meggyóntatott Leitmann, valja, hogy a gyónás befejezése után azt mondta neki: a maga baja Zalán (t. i. a képviselő)

Horváth Ferenc előadja, hogy L. emann őt egy-szer kikérgette a templomból, fivéré pedig ugyancsak a templomban, megpofozta.

Ezután ismerték azt a történelem könyvet, melyet Leitmann terjesztett. Ez a könyv tele van olyan passzusokkal, mintha Muraköz nem Magyar, hanem Horvátország-hoz tartoznék.

A vádlottak ezután a tanuk egy részének kihallgatásától elálltak, amire a perbeszédekre került a sor. Szabó Albert dr. nagykarolyi ügyvéd vádbeszéde után Radoszky Elek dr. tartotta meg közel egy óras, alapos és nagyhatású védőbeszédét, amelyben az esküdtek elé tárta a muraközi állapotokat s rámutatott azokra a veszedelmekre, amit a magyarság ellen Leitmann működése felidézett. Végül a vádlottak szóltak méz.

Az e-küldte verdiktjét félórás tanácskozás után, este 8 órakor hirdette ki Nemcs Vilmos dr., az esküdtek főnöke:

A verdikt szerint ugy Pataki Viktor, mint Zrínyi Károly olyan dolgokat állított Leitmann György adminisztrátorról, amik őt a közmegejtőnek tezik ki, de állításukat mind a ketten beigazolták.

A verdikt alapján a bíróság Pataki Viktort és Zrínyi Károlyt a vád és következményei alól

felmentette

s a főmagánvádlót, az ezer koronán felüli bűnügyi költség viselésére ítélte. Leitmann védőjével együtt semmisségi panaszt jelentett be. Az egybegyűlt nagyszámu publikum az ítélet kihirdetése után Zrínyi Károlyt és Pataki Viktort ovációban részesítette.

Az ügyészseg ismét munkában.

Hogy mennyire nem normálisak az állapotok Muraközben s hogy mily veszedelmet jelent a horvát irodalmi nyelvnek énekben, prédikációban, írásban való terjesztése Muraközben, szomorú bizonyossága az a füzet, melyet Stranczi Lajos csendőrmester és Lukics Illés csendőri a napokban Zsedényben, Vugrinecz András-nál lefoglalt s a kir. ügyészsegnek beszoigáltatott.

A röpirat címe »Put slobodi i sreći — razgovor sa medijumskom horvatima«. (Út a szabadság és szerencse felé — beszélgetés a muraköziekkel).

Ez a füzetecske a Naše Pravice-nek a kiadványa s vagy ötven oldalon keresztül mézes-mázás szavakkal írván Muraközről, lázít a magyarság ellen.

Az ügyészseg a röpiratot áttanulmányozván, a nagykanizsai kir. törvényszéknek a következő előterjesztést tette:

Az »Út a szabadsághoz és szerencséhez« c. horvát nyelvű ismeretlen szerzőtől ismeretlen helyben nyomott füzetet hiteles magyar fordításban is csatolva oly indítvány-nal teszem át, hogy a kir. törvényszék annak elközbása és megsemmisítésének kimondása iránt a Bp. 277. §-a alapján a főtárgyalásra határnapot tűzzön ki.

Indokok:

A /- alatt csatolt füzel tartalma alatt izzik a magyarok elleni gyűlölettel s az ab-

ban foglalt téves állítások alkalmasak a magyarok elleni gyűlölet felkeltésére, s így a füzet ismeretlen szerzője a btk. 172 §. 2. bekezdésébe ütköző izgatás vétséget követte el... stb.

A könyv hangja mindvégig erősen lírai. Csupa ilyen sóhaj, kifakadás, mint ez itt: »Óh Horvátország a te öreg anyádnak kinek te vagy a legszebb gyermeke, nincs téerted anyai tüze, az Isten ne kárhoztassa érte.«

Ezután következnek a »Naše Pravice« c. lap felmagasztalása, néhány oldal arról, hogy — Magyarországból kitiltott újságot minden becsületes embernek járnia kell.

Ezután megírja a könyv, hogy Isten 6000 évvel ezelőtt megeremtette a világot, s innen kiindulva következnek a horvátok története. Persze a legmesszebbmenő naivitás fércmunkája az e sz, Ádám és Éva ép úgy izgatnak a magyar állam ellen, mint Mózes Ami magát a históriát illeti, izlettől bemutatjuk ezt a pár sorocskát:

»Vegyétek példaként Zrínyi Katalint, a mi dicső bännénk, Muraköznek egykor tőságos gazdasszonyát. Katalin elragadásig jó-szer horvát nő volt. Amint szívében nagy-lelkü volt, férjének, a dicső Péter bännak mindenkor oldalán állott, s különösen mikor 1670. évi július 15-én éjjel a német gyilkos tisztek leányával, Zorkával, együtt egyszerű parasztszékérre tették, hogy a mi Csáktornyánkából börtönbe vigyék a stajersországi Grácsba, — férje már akkor Bécs-ujhelyen volt és a németek által a vitéz Frang-pánnal együtt halálra ítéltve. Mégis ő az úton a következőképen vigasztalta Zorka leányát: »Nem bánjuk leányom, tudjuk, hogy a mi drága horvát hazánkért szenvedünk. Csak a jó Isten adná, hogy a mi horvát nemzetünk felkerkedne és eljutna a szerencséhez és szabadsághoz.«

A konkluzó természetesen így kerül kifejezésre:

»Ha mi Muraköziek nem leszünk saját magunké, úgy mint mások, utolsó óránk üttöt.«

Azokban téved a nyájas olvasó, ha azt hiszi, hogy enny az egész. A konkuzióhoz hozzátartozik az is, hogy minden becsületes ember a Zágrábban széklő Központi vagy Paraszttankba helyezze el a pénzét, ahol 4% kamatot kap. Ez is a Frangepánok történetéből következik.

A nagykanizsai kir. törvényszék természetesen az ügyési indítvány értelmében határozott. De ennek hatása alatt döntött a pécsi esküdttörvényszék is. Felmentette Pataki Viktor és Zrínyi Károly vádlottakat, hogy a magyarsággal egyetemben a soktejű hidra ellen továbbra is harcolhassanak.

Reméljük, a pécsi verdikt hatalmasan hozzájárul ahhoz, hogy minden magyarellenes mozgalom Muraközben csirájában elfojtassék.

K Ü L Ö N F É L É K.

— **K nevezés.** Baranics János vasuti táviratiztet a pécsi ítélőtábla területére a pécsi kir. törvényszékhez horvát és szerb nyelvre hites tolmácsnak neveztek ki. Baranics János január 12-én foglalta el új állását.

— **Házasság.** Özv. Goger Károlyné, szül. Srenk Mária asszony oltárhoz vezette Piksa János varasdi kereskedő.

— **Hatalozás.** Özv. turopoljei Vlasits Györgyné szül. gersei Pethő Irma asszony f.

hó 15-én délután 3 óraker, hosszas szenvedés után, életének 60-ik évében elhunyt. A megboldogultat 17-én délelőtt 10 óraker helyezték el a muraszentmártoni róm. kath. temetőben örök nyugalomra. Az elhunytban Dobsa Kálmán muraszentmártoni körjegyző anyósát siratja. Áldás és béke poraira!

Táncvizsga. Adorjáné Mayersberg Frida táncanfolyama véget ér. Megszűnnek egyelőre a kicsinyek kedves délutáni szórakozásai és a felnőttek kellemes esti összejövetelei. Február 28-án este van a felnőttek koszorúcskája, március 1-én délután 4 óraker pedig a kicsinyek táncvizsgálja. Bájos dolog a kicsinyek ügyeskedő tangótáncra, általában igen szép eredménnyel jutalmazta a táncnitanító fardhatatlan buzgalmát.

Felülízetés. A Drávavásárhelyen minap megtörtént tűzoltó mulatság felülízetői sorából Vreszk Vince és Rhosóczy Elek tévedésből kimaradtak. Nevezettek is 2-20—2-20 K-t fizettek felül.

Telefon. Csáktornya távbeszélő központot a pécsi posta és távírád igazgatóság 1. évi február hó 21-ével bevonta Grobelon, Rohitsch, Rohitsch—Sauerbrunn és Sanct Marein bei Erlachstein stajersorsági központokkal való helyközi távbeszélő forgalomba.

Állandó mozi. A Heinrich-féle mozgószínházban múlt vasárnap Girardi bécsi jelelmszész kiváló alakításait mutatták be, kedden pedig Edison kinetofonja körül lemutatásra három előadásban nagyszámú közönség előtt. A beszélő mozi hat mozgóképet mutatott be, mint kétségtelen bizonyítékait, Edison világravaló találmányának, mely tökéletesítés után szenzációszámban menő előadásokat fog produkálni. A moziutaladónak egyelőre meghálálai való érdeme, hogy a közönségnek alkalmat adott, hogy beszélő mozgóképeket is láthatott.

Közgyűlés. A Csáktornyai Takarékpénztár f. hó 14-én Pálya Mihály igazgató elnökle alatt tartotta 42. rendes közgyűlésén. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság évi jelentései felolvastatván, a közgyűlés úgy az igazgatóságnak valamint a felügy. bizottságnak a felmentvényt megszavazta. Az igazgatóság jelentése szerint a takarékpénztár 600.000 K részvénytőkével, 300.000 K tartalék- és 16.000 K rendkívüli tartalékalappal rendelkezik s az üzletével 23.125-01 K tiszta nyereséggel zárta le. Visszleszámit. 1370613-12 K-t, betétjei 2.023.951-86 K-ra rúgtak; mint heti betét 40.479 K fizetett be. A változatlanul elfogadott igazgatósági javaslat alapján a tiszta jövedelemből 60.000 K 3000 drb részvény beváltására, 1050 K közhasznú és jótékony célra, 3518-60 K kétes követelések leírására, 1000 K berendezés érték csökkentésére, 8704 K az igazgatóság potalékára, 6250 K a tisztviselők és szolga jutalmazására, 4000 K a rendkívüli tartalékalap gyarapítására fordítatik s 6036-12 K a jövő évi számla javára vitelik át. A mandátum lejárata folytán leköszönt és Graner Miksa, Pethő Jenő, Strausz Sándor, Wollák Rezső, Dr. Kovacsics Ferenc, Hirschmann Adolf igazgatósági tagokat ismét megválasztották, új igazgatósági tag Neufeld Lajos lett. A felügyelő bizottság is a régi, Dénes Béla, Binder Károly, Herzer Izidor, Grész Ernő és Verbancsics Ferenc tagokból alakult meg. Végül Benedikt Béla indítványára Pálya Mihály ügyvezető igazgatónak, valamint az őszigazgatóságnak nemkülönbön az intézel tisztviselő karának a lefolyó nehéz és válságos

időben szerzett érdemeikért a közgyűlés elismerését és köszönetét fejezte ki.

Keleti regős. Zombory Gyulát, a nálunk is megfordult keleti utazót, lapunk szívesen olvastól, termékeny munkatársát, a közoktatásügyi, miniszter újabbán ismét segélydjában részesítette Bizonny meg is érdemli azokért az exotikus szép mesékért, azokért a szívét-lelket gyönyörkötödtető előadásokért, melyekből ezerféle tudást merített az iskolák, tanintézetek iljusága.

Harmadosztály a gyorsvonatokon. Néhány fővonalon kísérletkép a gyorsvonatokhoz III. oszt. kocsikat csatoltak. A ker. miniszteriumhoz érkezett hivatalos jelentések szerint, a kocsiknak kihasználása nem oly méretű, hogy megokolt lenne a III. oszt. kocsikat több gyorsvonatra kiterjeszteni, miért is a miniszter ez időszerten nem tartja szükségesnek ez intézkedés további kiterjesztését.

A főszorozás elhalasztása. Hazai Sam8 honvédelmi miniszter a törvényhatóságokhoz rendeletet intézett, amelyben a március hónapra elrendelt főszorozást bizonytalan időre elhalasztja.

A magánkutatók hatósági ellenőrzése. A hivatalos lap közli a belügyminiszternek a törvényhatóságok vezető tisztviselőihez és a rendőrkapitányságokhoz intézett rendeletét a magánkutató irodák működésének ellenőrzéséről. A rendelet a kutatóirodák föllállítását engedélyhez köti és ilyet csak olyan fedhellen jellemű, teljesen megbízható magyar állampolgár kaphat, aki jogvégeztséget, vagy előző kifogástalan rendőri, illetve közigazgatási szolgálatot igazol. Az alkalmazottak a »detektív« elnevezést ezentul nem használhatják. Az irodákat a hatóságok általódon ellenőrizni fogják. A rendelet február elsején lép életbe.

Butorcsarnok szövetkezet. Budapest, VIII. üllői út 18. és VIII. József-körút 28. Magyar iparművészek egyesületi tervén alapján készült, modern butorok és teljes lakberendezések. Azo § ország legrégibb és legnagyobb lakásb rendező szövetkezte, fennáll a budapesti asztalos ipartestület védnöksége alatt két évtizede. Állandó kiállítása 120 mintaszobával a főváros elsőrangú látványossága. Csarnokai nyitva reggel 8 órától esti 8 óráig.

Balkáni csatakepek Zalavármegyében. Nem rég írtuk, hogy a murántuli vendek közt jelketlen agitátorok Balkán csatakepeket terjesztenek, hogy ezzel a délszláv érzést a vendek közt felébresszék. Most arról értesülünk, hogy a nyomozás megállapítása szerint a kepeket néhány kétes egzisztenciájú szerb jövevény terjesztette. A belügyminiszterium értesülvén a dologról, bizalmas rendeletben utasította a hatóságokat, hogy a legerélyesebben folytassák a nyomozást és minden rendelkezésre álló eszközzel gátolják meg a kepek terjesztését.

Köszönetnyilvánítás. Löbl Rezső csáktornyai fakereskedő úr a helybeli szegények javára egy nagy szekér tüzeltő fát; a Csáktornyai Takarékpénztár a Csáktornyai Önk. Tűzoltó-egylet segélyezésére 100 s a kórházaláp javára 300 K-t adományozott. Mely adományokért nevezetteknek hálás köszönetet mond Csáktornya előjárósága.

Szinieladás. A helybeli polg. iskolai leányintézetnek növénykei által ma az internátus emelefi helyiségében, az internátus javára szinieladást rendez. Színr kerül A királykisasszony, tündérvjáték s utána Dr. Gyógykuthy Elvira, bohózat. Az elsőben 21, az utóbbiban 10 lányka szerepel. Az elő-

adás kezdete este pont fél 6 óraker. Belépti díj személyenkint 1 korona.

Jövahagyás. A kereskedelemügyi min. kir. miniszter Zalavármegye közigazgatási bizottságának 1891. évi szeptember hó 15-én 1263. szám alatt kelt azt a határozatát, amely szerint a hoticaszentmártoni törvényhatósági közúton Muraszentmárton és Hotica községek között levő, a csatlolt helysírnyarajzon és műszaki leírásban feltüntetett s körülrít sodronyköteles Murakompon a herceg-Eszterházy-féle családi hitbizomány és gróf Festetich Jenő által közösen gyakorolt vámszedési jogot igazoltnak mondta ki, a vármegye közigazgatási bizottsághoz 84635/1913. szám alatt intézett leírata értelmében jövahagyta.

Zalában összeírják az állatokat. A gyanakvó, hihetetlen gazdaember veszedelmet és főleg adóemelést lát minden összeírásban. Titkol és bujkál a népszámlálás elől és pláne akkor, amikor a marhák összeírásáról van szó, mindent elkövet, hogy a helyes összeírás megátolja. Ez tette szükségessé, hogy most az állatösszeírás újabb elrendelése alkalmából a miniszter egyenesen felhívja a vármegyét, hogy hirdesse ki minden faluban, miszerint az állatösszeírás nem adózási célokat, hanem a gazdák érdekeit szolgálja, mert kellő állattenyésztési segélyprogram csak a helyes adatok birtokában állítható össze. Az állatösszeírás egyébként március végéig be kell fejezni a községekben és városokban, a vármegye részéről az összeírás revidiálandó és május elsejéig a miniszterhez felküldendő.

Eros, egészséges gyermeket nevelni minden anya egyedüli vágya, s ezt eléri, ha gyermekeit a serdülő korig csukamájójával táplálja. E célra legjobb a Zoltán féle csukamájójaj, melynek tápereje igen nagy s mivel mi sem emészthető oly könnyen, mint ez, s kellemetlen szaga, ize nincsen, ezért ez főlegbe helyezőendő minden másnak. Üvege 2 korona Zoltán Béla gyógyszerésznél, Budapesten.

A tanított személyi pótléka. Az 1893. év előtt eltöltött szolgálati idő beszámításából származó minden személyi pótlékot a miniszter úgy az állami, mint más tanítók részére már megállapította és ezen a címen felmíllió koronát utalványozott. Az értesítéseket megyénként dolgozzák föl. A miniszteriumban azt hiszik, hogy az értesítések elkészítése két hónapig fog tartani.

Kik árulhatnak cipőt. Egy konkrét esettől kifolyólag, hogy a divatúru kereskedő cégek cipőt árulhatnak-e, a soproni iparkamara a választ a következőkben adta meg: Oly rendelet, vagy határozat (döntvény) nincs és nem is lehet, mely kimondja, hogy cipőt csupán cipész mesterségre és cipőkereskedésre való iparigazolvány birtokában szabad árusítani. Mert a cipő divatúru is, csak úgy, mint a kalap, keztűjű, ing, gallér stb. s így a divatúru külön iparjogositvány nélkül is szabadon árusíthat cipőt és minden más lábbelit. Ugyanígy járhat el a ruházati cikket árusító kereskedő is, mert kétséges nem lehet, hogy a cipő ruházati cikk. Oly határozat azonban van, hogy a vegyeskereskedő, ha a községben készcipőt árusító kereskedés, vagy készcipő-raktárt tartó cipészipari üzlet fennáll, cipőt csak külön iparigazolvány esetében adhat el.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK E LAP KIADÓHIVATALÁBAN!

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržavanja novinah, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučijivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jadenkrat i to: svaku nedelju.

Pređplatna ošna je:
Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvrt leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill

Obznane se poleg pogodbe i tal računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnik:
PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlastnik
STRAUSZ SÁNDOR.

Naš sud.

Minuće leto višeput su mogli naši poštenti predplatnici čitati u Medjimurju, kak se stuzavamo proti nekim duhovnikom, koji nemir delajo mednami, koji nepoštujemo svoju domovinu i koji su proti nam, kakti proti magjarom, koji našu pravo izkreću čuljivošću proti Magjarskomu orsagu iz našega pravičnoga srca iz koreniti hočeju. Višeput smu presiljeni bili proti ovim izdajnikom se braniti i prelužiti, najmre pak proti mikšavarskomu, murašikloškomu, beličkomu, najbolje pak proti kotoribskomu plebanušu, koji izdajniki ne su poznali trud, da nas vu svaki priliki vu našim pravim magjarskim čuljivošću dan, na dan bantujejo. Imamo mi vu Medjimurju vrđne i poštne svećenike, koje bi greh bilo sbantovali i nje potvarjati, da su nam zločesti neprijatelji. Ne smo, niti pak nigdar nebudemu ove vrđne i poštne svećenike bantovali, jerbo vidimo, da oni skup znami vu lepim miru i vu poštenju živju i svigdar nas vu naših pravica podpiraju. Smednjih ka jh više, koji su ne jadenput sami proti ovim mlajših plebanušov reč podigli, da je zastavijo na onim zločestm putu, koj na dobro nepelja. Nas nemoreju stēm potvarjati, da mi jamu kopamu pod njihovim pošteno, kojega su vrđni i da morebiti mi nemir delamo medjimi i mednjihovami ovacmi. Takvo tužbu neje smeti proti nam postaviti.

Najvišeput smu morali i presiljeni smo bili Lajtman György kotoribskoga plebanuša

Starec Marko.

Sedma večer.

Još nekaj od meštrije.

(Dalje.)

Ovo večer zislo se je jošće više susedov k našemu Marki, a on se je nad tim jako razveselil, prk zato je jošće i ovo večer obširni e gov ril od potreboće meštrije. Marko počme: Dragi mojil kajti vas je denes više došlo negc prveše večeri, zato vam budem jošće govovil nekaj od meštrije, kajti koji nisu bili nazočni mojih reči zadnje večeri, da čujejo nekaj od meštrije. Zadnji put govovil sem vam, da je svaka meštrija potrebna i da svaki mešter ako je pošten i delaven, more dobro napredovati. Nu ima meštrije koja je jako potrebna za gospodare, pak zato je najbolje potrebno, da pošlete decu vučit onu meštriju, koja je naj potrebnija. Osobito potrebna je meštrija pintarija, kajti skoro svaki gospodar ima vinograd, pak za vino potrebuje lagve. Obično vu jesen, kada počimle grezdje se zoriti, onda svaki kupuje na vrat na nos kakve god lagve za drage

nepoštene posle na peru zeti i pred svet predstaviti. On neje samo vu Kotoru, neg i po celim Medjimurju je psval proti magjarom i sveposud je nagovarjal svoje pajdaše, mlade kapelanceke, da se naj trajsju po takvim putu hoditi, kak on, tojest podvučavati naš miren i pošten narod, da on ne spada pod Magjarsko, da njegva domovina je na Zigorju. Mi nebi se čudili, da bi takve zločeste i nepoštene navuke od rođjenh zagorcov čuli ali boli nas duša, da to od naše medjimurske krvi krv prodekuje.

Naše novine su 1912-leta vu februar mesecu potegle larfu iz Lajtman György kotoriskoga administratora besamnoga obara. Svrhu toga Lajtman je tužbu podigel proti Pataki Viktor kotoriskih skolah direktoru i proti našemu odgovornomu uredniku Zrinyi Károly od preparandije direktoru, kakti koji su vu našh novinah magjarski spisali, kakov izdajnik je naše svete vere jeden pogubljeni svećenik. Proti obedvēm pisateljom veliko kaštju je zahtēval pred pečuhskim sudu.

Cele dvē leti se je taj posel zavlekel, doklam je nazadnje minući tjeden razprave se započela vu Pečuhu. Razprava je dva dni trajal i sud je trideset svedokov poslulnuh, da se pravica na svet skaže.

Svedoci su bili: dr. Batás Béla Zala-vármegije főispán, dr. Zsán Gyula orsački ablegat, dr. Tamás János nagykanizsaiski fiskalus, Tóth Sándor perlastkih skol direktor, Harmat Nándor ligetvárski notarius, Novák Ferenc ligetvárski školnik, Hajdu

Lajoš kotoriski notarius, Purics Lukács belički plebanuš, tri kotoriski navučitelji i osemnajst selski poglavari, poljodelavci.

Po raspravi se posvedočilo, da Zrinyi Károly i Pataki Viktor vusvem su istinu imali, kaj su od neobraženoga izdajnika spisali. Previdel je pravičen magjarski sud, da Lajtman za istinu je proti magjarskim skolam s dušom i telom, da medjimurskoga puka oteci hoće od pravoga medjimurskoga jezika i presiliti ga hoće, da vu cirkvi ilirske pesme pēva, ilirske molitve inli i da ilirske molitvene knjižice ima, koj pak njega vu ovim poslu neposlunne, njega iz cirkve vun natira, vun ga spljuska. Tak se je sponašal vu sveti cirkvi, kam vjerni ljudi k Bogu se molit zurju. Ponoći pak je na farov presilil mlade devojčice, da je vuči na ilirske pesme i na ilirske molitve. Stēm je priliku dal, da su mlade pucke ponoći se potepale i sdečki po vucih se sbajale, po kmični noćih i da skricom i larmum bantujejo noćni mir. Opet posvedočili su poštenti svedoki, da je Lajtman vu sveti cirkvi navučaval keršćanski narod, da je slobodno krasti. No, takvu prodeštvu smo ne čuli, takvu samo Lajtman more napraviti. Ja tak mislim, dragi krsćeniki, da mi svi skupa više nebi išli vu takvu cirkvu, gde bi nas na tatbinu podvučavali.

Niti to je ne lépo od Lajtmans, kakti od poštenih medjimurskih roditeljev sina, da je vabil medjimurske roditelje naj svoju decicu vu horvatske škole pošiljato, da se tam zvučiju i potlam kakti izdajniki naši domovini neprijatelji budu.

peneze, pak se mu višeput i vino pokvari vu nevalani lagvaj. A kada Bog da, da vinnogradi obilno obrodiju, onda se kupujejo kakvi goder stari črepetaki smerdlivi nevalani, pak onda se vunje naleva ta Božja kaplica, pak se i višeput pokvari. Da bi se mošt na lejal vu dobre lagve, stēm bi bilo bolše vino. Ali rećemi koji, od kud nam dobri lagvi? lagvi su dragi, a penez je malo. A ja velim nato: dajte si decu vučiti pintarije, pak za tri, četiri leta budeju vam napravili lagve, kakove budete sami hoteli, pak vina budu vam bolša vu dobrih lagvaj.

Gledite anda, da se vam sini kak najpredi poprimaju pintarije. Zatim kolarstvo je potrebno za gospodara, kajti potrebuje kola navek. Ako ideš vu šumu, potrebuješ kola.

Čizmarstvo potrebuje gospodar isto tako, kajti osobito vu zimi nemore nigdo biti bez čizmah. Vu vnohom mesti se dogadja višeputi, da vu celoj hizi nema više kak po dvoje čizme, pak kada jeden zuje onda drugi obuje, tese tako nemoreju posli vredu opravlati. Kada bi pak vu selu imeli

čizmara, on bi onda zešil, kada bi potrebuvali.

Anda skradnje je vreme, da se selski sini poprimaju meštrije, da onda budeju i po seli meštri. Onda gospodar nebudem moral kada budemu kaj trebalo, iti tizam vu tretje ali četerto selu, ili vu varaš, nego bude imel vu svojem selu meštra.

Opametitese dragi mojil te počmite pošilati sine si vu meštriju, a gledite da se budu vučili pintarije, kajti lagve potrebujejo svako leto za vino; potlam za nekoje letu previdli budete hasen, kad vam sini budeju vu domaćem selu meštri. Želim da čim predi poprimete moj navuk, i stēm doversujem moje govorenje. Želim vam svem skupa vu Imenu Božjem, srečno i zadovoljno sprevoditi ove fasenske dneve, a na den fašnika zmislitese na god svetoga Mátyása. Sveti Mátyás seće leda, ako ga najde.

Ako pak ga nenajde, onda ga napraviti tuluku leda.

Oletics Mátyás.

Po valuванju lahko je bilo sudbenomu stolu pravični sud izrečti, v kojem je Zrinji Károlya i Pataki Viktora od svake kaštige mentuval, jerbo su same pravične i istinske stvari spisali.

Poleg ovoga suda sve stroške Lajtman mora platiti. (Po prilici 3 jezer koruna). Plati sve fiskaliuse i sve svedoke. Bormeš lěpa nekoja stotinka bude to. Za navuk je i to premalo.

Iz ovoga suda svaki se more vučiti, Lajtman je platił taj navuk. Najpredi svaki more prevideti, da vu Magyariskim orsagu, něje smeti magjara i njegvo domovinu bantuvati i illirske miseli razširjavati. Koj tu živi vu našim lěpim Medjimurju on něje zagorec, kak gud hoće to Lajtman i njegvi učenki. Mi nećemo našega medjimurskoga jezika zatajiti, ni samo to hoćemo, da svaki svojojvolno se navči magjarski, da potlam ga vu svakim položaju leži stane. Hoćemo, da i nadalje po našim jeziku po cirkvah Boga slavimo, dićimo i molimo Koj je proti tomu i illirske pesme i molitve rezširjava med pukum, on je naš i naše domovine neprijatelj.

Tršili se budemo i nadalje, da nas nići vu našim stauu vu naši domovini bez kaštige nebude bantuvati. Lajtman je zvezda fal žisel vun, ali či još i nadalje bude mednami neprilike i nemir delat i nadalje bude mrzil na magjare i na Magjarsku domovinu, pobrinuli se budemu, da to na suhoma nebude odnesel.

Najbolje pak bi bilo za Lajtmana, ako mednami nemore miren ostati vu svoji koži, naj si pobere halje i naj ide dalje, na Horvatsku kanu ga srdce pelja. Mi jako lahko budemu bez njega, ako on more bez nas biti. Ne mora on magjarski kruh jesti, ako mu je zagorski puno bolši. Lajtman! skim predi, stěm bolje.

Pčelarski poslji preko zime.

Kada već jesen mine i zima nastane i na polju posluvati něje moguće onda svaki prvi gospodar domaće poslje vu ruku prijemlje. Makar človek ima kak god malo gospodarstvo tosu svakomu potrebne svakojačke stvari skojemi se vu ljeti poljsko delo obdelava, a vnoge te stvari si človek po zimi sam napraviti more. Ima dosta lakovih ljudi, koji po zimi čelje dneve pri peći sediju i z pipom se zabav ljaju ili pak okolo susedov od jutra do večera kartat se hodiju i tak bez svake hasne zimu sprevođiju, a kada protuljetje dojde, onda si nėjaju kaj vu ruke zeti, ako su treba zobace, motika ili čepi onda idu okolo susedov prosit a to bi si bili mogli po zimi sami napraviti pak bi si vu ruke zeli dabi šteli. Ravno tak i oni koji imaju pčelce mogli bi si sve k tomu potrebne stvari sami napraviti. Proste košnice si more svaki človek sam splesti. Takaj i dzirzonske je m.očti domaj napraviti samo koj ima k tomu volju i nekaj meštrije kaj je k tomu potrebno.

Poznam nekoje G. učitelje koji se s pčelarstvom baviju pak si košnice, Ramice, i druge k tomu potrebne stvari sami dělaju, pak njim je ně treba za sako penez davati. Jedino ovakovem ljudem more pčelarstvo napreduvati, kojemu je volja na veliko pčelariiti on bi moral vnuogo penez za košnice dati, koliko za iman pčelcov ja bi moral više kak jezero korun dati za košnice ali sem si sve sam napravil. Da pak si nebi

sam delat košnice nebi niti tuliko pčelcov mogel imeti. Kak je već lani bilo pisano vu ovih novinah da je pčelarstvo jedna lěpa i korisna gospodarska grana, koja človeku koj se stěm malo na više bavi lěpu hasen do naša. Pokěhdob da se naplački svako ljetu povekšavaju onda moramu gledeti odkud budu penezi da to sve budemu mogli na miriti.

Ovoje jedina gospodarska grana koju i najveći siromak more započeti i stem se na veliko baviti pak makar on niti grugiu svoje zemlje něma, pčelje su jedine pri gospodarstvu slobodne životinje koje slobodno ideju meda pobrat na polje svakoga gospodara pak makar vu carskom ili kraljevskom vrtu to njim preprečiti ništo nemre gđe samo one bolje pašu najdeju.

Kaj se pako naše visoke vlade tiće ona jako za tēm ide da se pčelarstvo u našoj lěpoj domovini čim bolje razširi zato je vlada osnovala i pčelarsku školu u Göllőš, blizu Pešte, i ondi je vnožina pčelcov na meščeno, tam se držuju praktična predavanja čez celo ljetu od protuljetja do jeseni samo od pčelarstva, koj želi ovo videti mora se z molbenicom obratiti na Poljo delsko Ministerstvo na koju treba priložiti stemplin za jednu krunu, moći je dobiti putnoga stroška caga i svu obrkbu ali mora tam biti četiri tjeđne, ali i tam sve pčelarske poslje obavljati i roćice delati. Vu ovo školu ideju svako ljetu svećeniki, učitelji šumari, i vnoqi gospodarski sini dasi pčelarko znanje pribaviju. Potom se vidi da naša vlada želi da se pčelarstvo u našoj domovini čim više razširi i napreduje.

Maršečki popis na protuletje.

Zemeljski ministerium odredil je, da marha predi kak na pašu se stira, popišese i to najkeseše do zadnjega marcijaša se mora napraviti. Popis pravičen mora biti.

Naši čitatelji već moreju znati, da taj popis je ně svrhu porcije. Koj pak to neverje, njemu lahko je moći dopovedati, da s vun pějeje porcije, nęga nikakve živinske štibre. Psi pak se ne pošurlejo sad. Da se domaća živina popiše, stěm čisto drugi cil hoćejo postići. Koj je vu ovim poslu zemeljskomu ministeriumi ně napomeć, on je ravno tak sebi na kvar, kak i orsagu, ako naprimer nekoliko marše zataji.

Od ovoga popisa čistoga kipa hoćeju dobiti, da pojedini obćinah kuliko hasnovite marše se najde. Ali něje menje, kak je prveša lěta bilo? Ali ima obćina dosta marše? Ali pak něje preveć marše za onu gmajnu, koju obćina ima? Zatem hoćeju znati, kakvu vrst marhu imaju gazdi? Ali něje potrebno ponoviti plemo? Ali nebi bilo vredneše čerleno-pisanu vrst zapovati, kakti bolše i izverneše dojnice?

Zemeljski ministerium mora znati, za svako obćinu, ali ima dosta bikov, kanžorov i žrebcov? Nadalje ali su ovi vrėdni, da za plemo ostanęje? Ali je ně potrebno ove premeniti i ali se ne mora zemeljski ministerium žuriti napomeć obćinam, da se poleg toga vu dug ne zakopaju?

Već je samo s bog ovih zrokov spametno i jako mudro delo maršečki popis i jako bedast človek je on, koj se pod mustaći smęje, kad je obćinsku poglavarstvu vkanil za jedno ili dvě glave. More to nekoi napraviti, jerbo obćinski birovi nemore ravno za svakoga znati, kuliko glav marhe

ima, prēm ako za ono vrėme, doklam popis trajaj, marše iz štale vun natira ili pak nekam skrrije.

To je gotova bedastoća. Hasna iz toga nikakvoga neima. Ako poštini pově, kuliko krav, konjov, svin, kozih, birkih ili oslov ima, pred svakim pravičen ostane, ako pak nekaj zataji kak cigan, pred svakim lažlivec bude i stěm je sebi ně tuliko hasna napravil, kuliko pod novet zide. Za to pak je ně nikomu vrėdno vkanjувati, ciganiiti i obćinsko poglavarstvo prevariti. To svaki bedak previdi.

Ravno tak grešiju oni poglavari proti svojemu dušnumu spoznavju, koji nepazljivo ili pak hotonce nenapraviju istinski i pravičen popis. Ali takve itak predi ili potlam primeju vu ciganiji i predi, ali potlam je postigne kaštiga. Zakaj bi nas glava bolěla z nje?

Da naši poštени čitatelji još bolje budeju znali i previdli zakaj je protuletni maršečki popis, tu jim spisěmo zemeljskoga ministra odluku:

1894. leta dvanajsti zakon zahtěva, da se naprotuletje ona marha popiše, koja na pašu hodi.

Popis tekuće leto zadnjega marcijaša gotov mora biti.

Popisati se moraju rogovnata marha, konji, osli, svinje, birke, koze i to kakve vrsti su, kuliko je štero živinće staro i ali je mužkoga ili pak ženskoga spola.

Popis se nesme samo po selah i po varaših napraviti, neg i po marofih i po pustarah, tojest sve posud kaj pod jeden hatar spada.

Zoseb treba zapisati bike, žrebce, koze i kanžore, koje je varmegjinska komišija za plemo dobre spoznala.

Gospodari pod terhom kaštige pravično moraju povedati, kuliko glav budeju napasu tirali? Da se stoga vidi, ali je ně obćinska ili druživena gmajna preteršena? Ali se netira više na gmajnu, kak gmajna prenesti more i ali je ně potrebno, da minister napomeć ide obćini, da si vekso gmajnu more prebaviti?

Gđe popis skaže, da premalo bikov ili kanžorov je vu obćini, tam varmegjinska komišija do zadnjega aprila sednicu mora imeti i svoju odluku varmegjiji prekazati, da ako je potrebno, varmegjija još vu aprilu more vu ovim poslu nekakov red napraviti.

Pokěhdob pak ov popis je tak važen za orsag, za obćine i za pojedine gazde, zemeljski ministerium svojem i činovniki da popisa previzitěra koji ako na nekakvu ciganiju dojdeju, tojest previdiju, da je popis ně pravičen, odmah prijavu napraviju i varmegjinski kotarski sudec strogo kaštiga one, koji su vu ovim poslu vu falingu opali. To je potrebno znati od protuletnoga popisa.

KAJ JE NOVOGA ?

— **Zaruki.** Lěpa svečanost je bila minući tjeđen kod gospona Strausz Sándora od naših Medjimurskih novin poštuванoga izdatelja i vlastnika. Lěpe i ljubezne njegve dvě cerkise su se zaručile i to Strausz Rikica uzimle si gosp. Dukesz Ferenc draguljara iz Szombathelya, Strausz Lily gospodićna pak gosp. Klein Ernő predstojnika iz Loma (Bulgaria). Mi kakti verni čitatelji Medjimurja iz čistoga srdca mu gratulěramo.

— **Zatučeni palikuća.** Vu Szomr občini snenada se vužgal Káldi Pavla skedenj. Ogenj se je rezširil i više hiž je zgorjelo. Kad su vatrogasci došli i sbliznjih občinah ljudstvo se skup sbejzalo, spazili su da pred ognjom sedi mlajši Káldi Pavel petnajst lét star dečko i smejuć se raduje ognju. Taki su previdli, da on je zrok ognju. Odmah su ga pograbili i tak stukli, da je ves kervavi bil, zatem pak su ga vu ogenj hitili. Jedni kojim se dečec milil, zeli su ga vun iz ognja, ali do jutra je dušu spustil. Nešči ga je tak skrapom poglavi vudril, da se mo je čonta rezkolila i od toga je vumrl. Dečec je nē bil pre pravi pameti i sad žandari tražijo što je sve tak nečimurno nesrečnoga dečeca bantual.

— **Cigani.** Poleg Szegeda na jedni pusti sama je bila doma Nagy Margéta, kad su nanju vdrli cigani, kakti razbojniki. Na pitanje, gde je gazda, ženska je odgovorila, da nēga doma. Jeden cigan još jedenput oštro popita, ali je to istina. Ženska opet odgovori, da nēje gazda doma. Nato ju zapitajo, gde su penezi? Prestrašena supruga opet odgovori, da gazda je sobom zel pe-neze. Jeden cigan je vu ovim hipu pijusnul žensku. Ona je pograbila vu zibki spavajuće dēte, skočila je vu drugo sobu, tam je zela revolvera i med cigane strelila. Cigani su sve drugo čekali, samo to nē. Prestrašili su se i pobjegli. Ptlam su susedi krv našli podvoru, stoga zlamenja misliju, da ženska nēje zabavad strelila, nekoga je trofila smed ciganov. Sad žandari i policaji na konji iščejo razbojniko, ali do vezda su jim još nē mogli na trag doiti. Segurnu žensku je muž betežnu našel domaj.

— **Hrdjava puška.** Vu Hajduböszörményu Váradi Miska nekakvo hrdjavo pušku je pregledaval. Puška se znenada sprozila i svi šprihi su Váradiju vu teščina odleteli. Od špriha se mu je krv zagiftala i Váradi je drugi dan vumrl.

— **Vu kraljskim vrtu.** Albert József kraljski vrtlar vu Gödöllő posavadil se je ženom i to si je tak na srdce zel, da je odlučil vusebi, da se skonča. Drugi dan vjutro mrtvoga su našli vu šumi. Obesil se je. Osem dece tuguje za otca.

— **Umorstvo.** Lazar Lajos honvedski strazomester svojom dragom pohodil je sestru Milus Katicu vu Cegléd. Sestra je jako lépo je prijala gori i odveselja je njim je izvanredno dobro večerju pripravila. Drugi dan vjutro mlada dovica odisla je na pijac i kad je dimo došla obedva je mrtve našla. Lazar kad je sam ostal svojom dragom, zel je naprē revolvera i predi je svoju dragu strelil onda pak sam sebe. Ostavili su lista, da svojovalno su se skončali. Lazar na jesen bi se bil rešil soldacije.

— **Materino srdce.** Kubányi Imre željeznički činovnik ostavil je ženu. Za tri dni potlam je ženska pucku porodila. Od straha, da nebude mogla dēte sama odhraniti, zarézala si je sbrivtum šinjaka i doklam su ju za par vur potlam našli, krv ji je scurela, mrtva je bila.

— **Orsag vu decembru mesecu.** Poleg štatistike 1913 ga leta decembra meseca po celim Magyariskim orsagu narodilo se se 56 jezer 946 dece, vumrlo je 40 jezer i 7 duš. Povečšali smo se decembra meseca 16 jezer 939 glav. 1913 ga leta rodilo se po celim orsagu 713 jezer 582 dece, vumrlo je 490 jezer 338 osoba. Umnožili smo se 223 jezer 194. osoba. 1912-ga leta se

je par jezer više rodilo. 1913 leta decembra meseca 7743 parov se je venčalo. Med židovi i kršćeniki je 75 ženitbe bilo s med ovih je 30 zaručnicah i 45 mladoženjih spadalo pod židovsku veru. Celoga 1913-ga leta 189 jezer 636 venčanja je bilo, dakle 12 jezer 300 parov se več venčalo, kak 1912-ga leta. To pak je zato, jerbo zakon je dopustil, da i pred šteingom se smeti bez dopušćenja ženiti. Ostavilo je orsaga 1913-ga leta decembra meseca 15 jezer 401 osoba. Celó leto je odislo iz orsaga 81 jezer 801 osoba. Nazat je došlo 20 jezer 114 osobah. Decembra meseca vu 980 občinah 1284 je bil ogenj. Kvarnikov je 1666, koji su sviskupa 3 milijun 81 jezer i 240 korun kvara imeli.

— **Mačuha.** Po drugoč se je ženil Tóth Lajos gyulavárski gazda. Mačuha taki od prve vure nēje s dobrom okom gledala prvešo decu. S nožom, motikom je mučila malo dečicu. Minući petek pak je sekiram vudrila Katica zvano četiri lét staro pucku. Bezdušno mačuhu su susedi zatužili i na tužbu žandari su ju odegnali.

— **Vu pijanščini.** Iz Damása občine smo dobili glas, da Vurnjak Štefan dobrostojeći gazda pijan je došel dimo ponoći. Nēje štel ili pak nēje podufal se ženu sbuditi, zato je vu stalu odisel spat. Pijan clovek med krave se je legel. Vu snu se je nato prebudil, da ga krava vritnula. Nad tem se je tak rezšrdil, da je žepa zel kusturu i sve krave je strahovitno spikkal. Na veliko borbu su vu dobežali hižni i pijanoga cloveka su vu sobi spravili, pležerano mrtvu pak su taki dali žvinarom vračiti. Proti pijancu su tužbo podigli, jerbo zakon nedopusti živinu mučiti, Vurnjak bude drago zabavu imel.

— **Kad je nē doma gazda.** Kurtek Antal drávdovski stanovnik malo više je nalejal vu požirake i kad je vu ovim položaju iz skrčme dimo išel, zmislił se je, da on dan vnogo pil, ali jesti je pozabil. Svrho toga počel je ružiti pri jednim prijatelju, da bu se tam navečerjal. Taj isti je ravno na gostovanje bil i kad je to Kurtek sparil, zel je lojtru i splazil je nad najže vu sobu. Jesti je nē našel i da ov put zabavad ne napravi, odnesel je iz sobe jedno kefu, jedno pipu i druge malenkosti, koje su sve nē bile več vrdne, kak dvē korune. Za ovu zabavu samo osem danov rešta je dobil minući tjeden vu Nagykánizsi.

— **Najbolše vračstvo proti kašlju** i teškomo dihanju, premuklosti, prsnih i vratnih bolesti te proti prehladi je jedan *čaj* ili *Teh*, koji se zove *Ramosa* a more se kupiti samo u apoteki »k zlatnomu angjelu« u Varaždinu. Jedan paklec košta samo 80 fillira. Gdo naruči samo i paklec, mora novce naprej poslati. Ako se naruči ju 5 paklecov, onda apoleka sama plaća postarinu. Gdo boluje na kašlju ili na kakovoj prsnjoj pa vratnoj bolesti, neg si odmah naruči taj izverstni teh iz *Apoteke* »k zlatnomu angjelu« u Varaždinu.

— **Na smrt je vpičil sina.** Barna János heveški tezak vu srdce je vpičil s nožom Gusti zvanoga dvajstišest lét staroga i ožejenoga sina kad je na večer iz dela došel dimo i nekaj se s otcem poštrical. Sin je odmah vumrl. Otec se je sam prejavil, taki su ga zapri. Osem dece ima.

— **Krvna bitka vu cirkvi.** Poleg Pole, Oromontor občini vu cirkvi krvna bitka je bila med horvati i talijani. Fara je novoga

plebanuša dobila s imenom Matich Janoša, koj je bolje s talijani držal, kak s horvati. Poleg toga su horvati jako serditi bili. Minući tjeden je plebanus prvo među imel vu farni cirkvi. Taki pod mešom su se horvati počeli buniti i vu cirkvi larmu delati. Navadžaje su se pograbili s talijani i tak vre to je navadno, najpredi su kusture došle naprē. Tak su se spikali, da je tektia krv po cirkvi. Jeden taljan je mrtov ostal na lice, mesta, nekoje pak su s nevarnemi ranami vu špital spravili. Žandari su vnogo horvatov polovili.

Nekaj za kratak čas.

Jeden, zaradi svoje skuposti na zločestom glasu clovek, stupil je k fijakeru, ter ga zapital, jeli ga hoće voziti?

Fijaker: Nečem!

Skupec: Ali ja vam budem za to platil!

Fijaker: Nečem! Ar kad se vi vozite, onda ljudi navadno vičeju: »gledite, ve se vozi on lopov!« pak onda se nigdar nezna, jeli to vas ide ili pak mene!

„Vuka su strelili Jagari v Preloku.“

Istina božja, da takve zime, kak je letos, ga je več, kak starci rečeju, dvejesti let ne bilo, poleg toga je ne za čuditi, da se je vuk dotepel odnekod iz Horvatskoga, brš iz Mikolovoga jarka, u preločku loriste. Drava je zmržena tak, da je ne znati, de je Voda curela, sneg je leda zapuhnul. Tak je vuk ne spazil gda je prestupil granicu preločku, gde su starinski na glasu jagari doma, jerbo da bi bil to znal, se bi segurno pri granički tabli nazaj obrnul, pak mu nebi denes pri Gorupicisu bila koža na vrata napeta, ali tak je več od negda cejta reč: vrē hodi tak dugo na zdenec, dok se ne potere. Tak je i Vuk zisel, ki je segurno došli po svetu vandral, pak se mu nika ni pripetilo, makar je stari i več siedi, jerbo je najmenje 20 leta star, kak je Pista Hajdinjakov ga prešarcal.

Im moremo reći: fala budi bogu, da imamo takše Jagare, kakši su, ki su na straha rešili, da su toga vuka strelili, jerbo več on tjeden smo glasa čuli s preka, da je vuk tam vu Zrakkozincu jednu 18 leta staro telicu zaklal i požerl, da je drugo nikaj ni ostalo, kak od remena karika, pak zvonec, kaj je na šinjaku mela. Tak si je moći misliti, kaj je to za strašna stvar bila, mori išće strašnaša, kak ona, koju su Stajerci leto dni iskali, i leško bi se bilo pripetilo, ako naši jagari tu strašnu stvar nebi bili sfondali, da bi bili morali proti to j divjom stvari soldacijju i mrti išće i Varaždinsku gazdu na pomoć prositi.

Bilo je v celi okolici veliko veselje, gda je čuti bilo, da su vuka strelili, nek prem v Otku, gde su obćinari dokončali na svo-jim saboru, da daju sakomu jagaru tri korune dijurnoma, zato da su vuka strelili, i zvali su jagare, da bi jim blii toga dijurnoma dali, nek naši jagari su ne šteli te groše prijeti, jerbo su rekli, da to je njim, dužnost okolicu od takvih strašnih zvērkih obraniti.

Več su ravno šteli oditi od otočke obćinske kancelarie, onda je Csizmesiof

Jósi nekaj prešepnul Josseku Marczinyasommu, na to se je Marczinya obrnul, pak rekel, znate kaj rodbina, ja znam kaj napravimo, istina, da groše prijeti bi bilo za nas spot, ali za piti to ni, veselo su svi zdigili na te reči glave, i tak svetlo gledali, kak da što cekina najde, i rekli: imas prav Józsi. Zapijemo.

Zdigli su se nato i obcinari i isli su skupa toga dijurnoma zapiti v krčmu kumi Margyetkovići na veselje.

Komaj, da su se posedeli, se je spome nek počmel, kak je stem Vukom bilo, si su šteli najenput govoriti, tak da su gospoda obcinari nemogli prerazmeti, što ga prav strelil, jerbo je svaki krical, da ga on strelil! Na čuda larme je najstareši Jagar Józsi Visnizsár (Stubel) viknul: tiho mlajšina, ja povem, kak je, i rekel, da Ivek Baranasicsár je prviput vuka u snegu spazil; je ali to je pak Visnicsar Stef ne dal valati, reč je na reč isla i nazadnje su se skorom poštricali, i šee na nesreću je medtem toga dijurnomaca pitvina prešla, a stopram su dva Jagari istinu povedali (no kak već Jagari istinu govorišu) nek polek nesreće je navek i sreća, faili su Lacija Baneliovoga, kak zna dobro strelati, nato je on mahom 10 litra Pelinkovca bestelal, nato je mam mir postal, kak da bi olje na vodu vlejal.

Stane se Stef Csizmesiof i prosi za posluh; i reče: znate kaj gospoda poglavari i dragi prijateli jagari zajcemorci! Ja vam budem povedal, kak je prav bilo, znate da ja navek istinu povem, i najbole znam se. No na te lepe reči su si ftihli i njega pos-

lušali, onda se on počme onak modro, no tak islo nas je devet kane? I istina je, da je prvoga traga Visnicsov našel, ali kak smo ga mi već stareši jagari prepoznavali, je on ne bil Vukov trag nek od nekse prekomorske zverine.

Nego našel je pravoga traga Hajdinyacsacz Miska, s kim je išel Gorupič po tem tragu i vidli su Vuka, nek kak je Vuk nje zgleдал, je suknul črez jarek tam su oni ne mogli zanjim iti, jerbo je vjarku do gležnja voda bila. Tak su došli nazaj. Hajdi je već bilo kesno popoldan, tak smo se mi osem naštantali na Les, a Gorupiča smo poslali naj ide Vuka vraćat. Nek on nije imel psa. zato si je zel Belicsa Floriana psa sobom. Dugo smo čakali, već je bilo 5 vur

popoldan, treba je bilo k južini se spravlati, počeli smo nemirni biti, i ravno, kak smo šteli stante ostaviti, počli puška: puff puff strelil je Gorupics. No mi gledimo bistro, odkud se bu podel vuk. Tak smo bili, kak na igljaj. Najedenput se samo, po dene vun a sibja ta strašna zver i prav derži proti nam. Kak nam je došla vu šušliniu: puff-puff — strelimo mi svi, i na sreću trefili i zver je opala. No bilo je veliko veselje nam; nek polek toga kaj je stvar prek struge opala, smo mi ne mogli do nje, nek smo viknuli Gorupicsu, naj k sebi dimo spravi i naj sleće, pak onda naj dojde za nami.

Victorek.

(Drugiput dalje.)

Obznana!

Ja podpisana dajem p. občinstvom na znanje, da od denešnjoga dana svaki dan prodam iz slobodne ruke svojega hiže u Stridováru. Hiže stojiju naproti Sterna, zidance su na kat, i veliki prostor je u njih za svako trgovinu. Na gruntu ležeće hiže imaju: 5 velike sobe, veliki štacun sa štelaj i pulti, 1 magazin, 2 kuhinje, nadalje lépa pivnica. Na dvoru su još 2 sobe, 2 štale, kotci, drvarnica i lépi vrt. Tko bi hotel to kupovati, nek se odmah kod mene najavi. Ako nebi mogla prodati pred marciusa 10-ga, onda budem on dan na lice mesto u Stridováru licitaciju držala. Ako pak prije prodam, onda će ja to u „Muraköz“ novinah objaviti, kaj nebude se licitacija držala.

Doje Balážova udovica u Murasíklósu.

Iparos a kereskedő előfizetőink cégét
a rovatan díjmentesen
közöljük

Iparos és kereskedő előfizetőink névjegyzéke

Iparos a kereskedő előfizetőink cégét
a rovatan díjmentesen
közöljük

Pék:
Petrics Viktor Csáktornya
Petrics Ágoston Csáktornya

Börkereskedő:
Mayer Testvérek Csáktornya

Borbély és fodrász:
Nádasdi Nándor Csáktornya
Mik Szilárd Csáktornya

Mézeskalácsos és viaszgyertyaöntő:
Thanyi Mihály Damása

Butorraktár:
Horák Ödön (butor- és koporsóraktár) Csáktornya
Hirschler Armin Varaždin

Cipész:
Kelemen Sándor, férfi és női cipész Csáktornya. városház épület
Meskó Bálint Csáktornya

Divatruház:
Liszt és Brodnjak Stridovár

Eredeti Singer varrógépek:
Singer Co. Csáktornya
Árpád-utca

Férfi szabó:
Ivácsics Ignác Csáktornya
Bedics Ferenc Csáktornya

Fűszerkereskedés:
Mayercsák Béla (közén, faszén, magvak és a „Műtrágyát Értékesítő-Szövetkezet“ raktára) Csáktornya
Gráner Testvérek Csáktornya
Mráz J. Csáktornya
Deutsch Salamon Csáktornya
Hirschsohn Henrik Csáktornya
Stráhia Testvérek Csáktornya
Deutsch Rezső Kiszabadska
Toplak György Drávasíklós

Kávéház:
Hajas József Zrínyi kávéháza Csáktornya
Pödes Mór Royal kávéháza Csáktornya
Deutsch Jenő Csáktornya

Kötélgyártó:
Dornik Rezső Csáktornya

Kőfaragó és sirkőkészítő:
Tersztenyák Bódog Csáktornya

Mészáros:
Antonovics József Csáktornya

Órás- és ékezerész:
Pollák Bernát Varaždin

Pezsgőgyár:
Muraközi Pezsgőgyár Csáktornya

Szállító és deszkakereskedő:
Löbl Mór és Fia Csáktornya

Uri- és nőidivat, játék- és díszműarú:
Kelemen Béla Csáktornya

Vaskereskedés:
Bernyák Károly utóda Csáktornya
Binder Károly Csáktornya
Prostenik Gusztáv Csáktornya

Fényképész:
Ifj. Kovács István Csáktornya

Vendéglők:
Hajas József Csáktornya
Pecsornik Ottó Csáktornya
Hencsey Gábor Csáktornya
Antonovics József Csáktornya
Budai József Csáktornya
Horváth Mihály (Fehér galamb) Csáktornya
Deutsch Jenő Csáktornya
Kelemen Imre Csáktornya
Prusász Alajos Csáktornya
Deutsch Zsigmond Csáktornya
Schlesinger Mór Csáktornya
Bagola István vendéglő »A vasúthoz« Csáktornya
Singer Salamon, Kiszabadska
Sőtöry János Drávanagyfalu
Deutsch Adolf, nagyv. Drávavásárhely
Kovács Mihály korcsm. Drávavásárhely
Leitmann Bálint Szentilona
Feigelstock András Budapest, VII., Klauzál-tér 13.
Kozjak Mihály Kiszabadska
Baumhack Rezső Szentilona
Reiner János Petáneci savanyúvíz központi raktár és szállítási vállalat Ligetfalva

Vászonkereskedő:
Szivoncsik Antal Csáktornya

Könyv-, papir- és zeneműkereskedés, könyvnyomda, könyvkötészet: STRAUSZ SÁNDOR Csáktornya

Progress

egészségügyi cigaretta hüvely és papír anconarcotice

vattával ♦ Kapható: Fischel Fülöp (STRAUSZ SÁNDOR) papirkereskedésében Csáktornyan

Gabona árak. — Ciena žitka.

mmázsa	l m-cent,	kor. fill.
Buza	Pšenica	21 00 —
Rozs elsőrendű	Hrz	15 20 —
Árpa	Ječmen	14 00 —
Zab	Zob	14 00 —
Kukoricza	Kuruza suha	13 60 —
Fehér bab új	Grah bel:	18 50 —
Sárga bab	zúti	16 00 —
Vegyes bab	zmésán	15 50 —
Kendermag	Konopijeno seme	18 00 —
Lenmag	Len	20 00 —
Tökmag	Koščice	23 00 —
Bükköny	Grahorka	19 50 —

**Röviden
mondva!**

A „Valódi“: Franck: kávépótlék a „kávédaráló“-val a legjobb. — A jó zamatja, színe és az ízletessége minden háziasszonynak állandó megelőgedést és megtakarítást biztosít.

Csáktornyan, Wlascics Gyula (fő)-
utca 21. számú emeletes „Szakonyi“

háza

a szénatérig kinyúló nagy belsőség-
gel együtt szabad kézből, jutányos
áron eladó. Felvilágosítást nyújt **Dr.
BRANDIEU SYLVIUS orvos Mu-
raszombat** (Vas megye). Közvetítőt
keresek és eredmény esetén díjazom.

Vigyázz! :: Vendéglős urak!

Eladom **Varažd-Topliczán** levő
szépen és kitűnően, izlésesen be-
rendezett

Vendéglőmet

lettár nélkül, mely áll 6 szoba,
konyha, éléskamara, tágas pince
vendéglő, jégverem, konyhakert
és fedett tekepályából. Venni
szándékozók forduljanak alul-
írott eladóhoz **Horga György**
Varaždin, Optujaska-utca 25 sz.

5016/lk. 913. Arverési hirdmény.

A csáktornyai kir. járásbíróság közhírre teszi, hogy Wollák Rezső csáktornyai ügyvéd által képviselt Csáktornyai Takarékpénztár r. t. b. cég végrehajtónak Klobucsárcs Imre és neje Lukmann Regina vizszenygyörgyi lakosok végrehajtást szenvedettek elleni 542 K 50 f. tőke és jár. iránti végrehajtási ügyben az árverést az 1881. LX. t.-c. 144. és 146. §§-ai alapján elrendelte, minek folytán végrehajtónak 542 K 50 f. tőke, ennek 1912. évi okt. hó 5-től járó 5% kamata, 44 kor. 21 per. 24 kor. 90 f. végrehajtás kérelmi, 21 kor. árverés kérelmi és a még felmerülő költségekből álló követelés kie-

légítése végett a nagykanizsai kir. törvényszék és a csáktornyai kir. járásbíróság területéhez tartozó a végrehajtást szenvedettek tulajdonát képező a vizszenygyörgyi 370 sz. tkvben 799/13 hrsz. alatt felvett ingatlan 200 K a Velnér József és Klobucsárcs György vizszenygyörgyi lakosok tulajdonát képező a vizszenygyörgyi 534 sz. tkvben 818/a/1 hrsz. alatt felvett ingatlan 458 K, a vizszenygyörgyi 534 sztkvben 818/a/1 hrsz. a. felvett ingatlan 1300 K becsértékben Vizszenygyörgy községhezátal

1914. évi február hó 24-ik napjának d. e. 10 órákor

Wollák Rezső ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével nyilvános bírói árverésen eladatulni fog.

Kikiállási ár a fentebb kitelt becsár melynek felénél a 818/b/1 és 818/a/1 hrsz. alatt ingatlanok kétharmadánál alacsonyabb áron a 799/13 hrsz. alatt felvett ingatlan el nem adható.

Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben még pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt, a másodikat ugyanattól 30 nap alatt, a harmadikat ugyanattól 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módozatok szerint lefizetni.

Csáktornya, 1913. nov. 27. 835

239. tk. 1914.

Arverési hirdmény.

A perlati kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírre teszi, hogy az Alsómurakózi Takarékpénztár R.-T. végrehajtónak Vranovics Miklósné Gyurkics Lucia damási lakos elleni végrehajtási ügyében 231 K tőke, ennek 1912. évi december hó 21. napjától járó 6% kamatai 8 K 16 f. óvási 1/3% váltótíj 59 K 70 f. eddigi 25 K 30 f. árverés kérelmi költség behajtása, továbbá a csatlakozottnak kimondott Vidovics Mihálynak 12 K tőke, s jár. Alsómurakózi Takarékpénztár 76 K tőke, s jár. a Perlati Takarékpénztárnak 133 K tőke, s jár. követelése behajtása végett elrendeli a végrehajtási árverést a nagykanizsai kir. törvényszék és a perlati kir. bíróság területén Vranovics Miklósné Gyurkics Lucia nevében álló, a damásai 69 sztkvben 691 hrsz. ingatlanból B. 21 sorsz. illetőségére (19/288 rész) 3 K, az u. o. 1664 sztkvben 1467 hrsz. ingatlanból B. 20, 35 sorsz. illetőségre (38/576 részre) 12 K, az u. o. 1393 sz. tkvben 2131 hrsz. ingatlanból B. 21 sorsz. illetőségre (2/144 rész) 8 K, az u. o. 1649 sztkvben 89 hrsz. ingatlanból B. 30 sorsz. illetőségre (18/288 részre) 800 K, az u. o. 1666 sztkvben 1781 hrsz. ingatlanból B. 14, 31 sorsz. illetőségre (38/576 részre) 12 K, az u. o. 1670 sztkvben 1129 hrsz. ingatlanból B. 14, 30 alatti 30/576-od részre 11 K, az u. o. 615 sztkvben 375 hrsz. ingatlanból B. 31 sorsz. alatti 12/288-ad részre 3 K, az u. o. 690 sztkvben 1222/a hrsz. ingatlanból B. 12, 29 sorsz. alatti 18/288 részre 12 K, a dékánfalvai 185 sztkvben 872 hrsz. ingatlanból B. 5 sorsz. illetőségre 35 K, a damásai 1600 sztkvben 2164 hrsz. ingatlanból B. 14, 31 sorsz. illetőségre 19/288 rész 11 K az u. o. 1865 sztkvben 1939 hrsz. ingatlanból B. 14, 31 sorsz. illetőségre

19/288 rész 12 K kikiállási árban a mely ingatlan illetőségére az

1914. évi április hó 3-ik napján d. e. 10 órákor

Damása község házánál a dékánfalvai ingatlan pedig

1914. évi április hó 3. napján d. e. 3 órákor

Dékánfalva község házánál dr. Kemény Fülöp v. helyettese közbenjöttével elfognak adatni, még pedig a dékánfalvai 185 sztkvben 872 hrsz. ingatlan illetősége az özyegy Gyurkics Györgyné Katanics Anna javára bekeblezett haszonélvezeti jog fentartása mellett.

Kikiállási ár a fentebb kitelt becsár melynek 1/3-nál alacsonyabb áron az ingatlan el nem adatik.

Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

Perlat, 1914. jan. 14. 840

5155/lk. 913. Arverési hirdmény.

A csáktornyai kir. járásbíróság közhírre teszi, hogy Zakál Henrik csáktornyai ügyvéd által képviselt özv. Branilovics Istvánné szül. Zalenstein Rozália mint kisk. Branilovics Ferenc, Katalin, István, József és Teréz t. gyámja és ifj. Branilovics Miklós érveshidi lakosok végrehajtónak Branilovics Mária férj. Jug Istvánné ligetfalvai lakos végrehajtást szenvedett elleni 496 kor. 59 f. tőke, s jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést az 1881. LX. t.-c. 144. és 146. §§-ai alapján elrendelte, minek folytán végrehajtónak 496 kor. 59 f. tőke, 33 kor. 25 f. végrehajtás kérelmi, 27 kor. 70 f. árverés kérelmi s a még felmerülő költségekből álló követelés kielégítése végett a nagykanizsai kir. törvényszék és a csáktornyai kir. járásbíróság területéhez tartozó s a végrehajtást szenvedett nevében álló illetve tulajdonát képező a drávaóhídi 42 sztkvben 113 hrsz. alatt felvett ingatlan 1/14-ed része 88 kor., 334 sztkvben 224/a/3/b hrsz. a. felv. ingatlan 1/7 rész 48 kor., 334 sztkvben 224/a/35/b hrsz. sz. a. felvett ingatlan 1/7 rész 129 kor., 334 sz. tkvben 2207/b hrsz. a. felvett ingatlan 1/7-ed rész e 118 kor. becsértékben Drávaóhíd község házánál

1914. évi március hó 12-ik napjának d. e. 10 órákor

a vizszenygyörgyi 561 sztkvben 58 hrz. sz. a. felv. ingatlan 1/7 része 1384 kor., az u. o. 1573 sztkvben 57 hrsz. alal felvett ing. 1/7 része 954 kor., az u. o. 1572 sztkvben 55 hrsz. a. felvett ing. 1/7 része 1028 kor. becsértékben Vizszenygyörgy község házánál

1914. évi március hó 12-ik napján d. e. 3 órákor

Zakál Henrik csáktornyai ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatulni fog.

Kikiállási ár a fentebb kitelt becsár melynek felénél a vizszenygyörgyi 561 sz. tkvben 58 hrsz., az u. o. 1573 sztkvben 57 és 55 hrsz. alatt felvett ingatlanok 1/3-nál alacsonyabb áron a többi ingatlan el nem adható.

Az Arpad-utca 3. sz. házban egy

nagy pincze
kiadó.

Bővebbet **Strausz Sándor**
könyvkereskedésében.

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-utca híza broj 18. poleg Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu
od najbolše vrsti**vapna.**Koji treba za
zidanje, može ga
dobiti u svako doba
doma pri njemu uz naj-
falešu cieniu. Koji treba cieli
vagon dobi vapno čisto fal.Tržim takaj razciepana
suha bukova drva i
lapora na vagu.

668 51-8

Szőlőoltvány!Eladó a legjobb fajokban I-ső oszt.
minőségben 1 és 2 évesek; továbbá di-
rekt termő piros Delaware, valamint
gyökeres Ripária Portális és kitűnő
borok jutányos árban kaphatók.**Molnár Mihály, ubauj-
szántói lakosnál.** Árjegyzék
ingyven!

661 3-10

Drávanagyfaluban

egy ház8 szoba, konyha stb. összes mellék-
helyiségekkel továbbá 34 hold föld-
del eladó.Bővebbet: **Novák József**
korcsmárosnál Drávanagy-
faluban.

641 1-1

PRODAJA!Podpisani na majuru **G.
Antuna Kusy-a u Varaž-
dinu** prodajem sveukupnu
rogatu marvu simentalске
pasmine i to:**40 komada dobrih KRAVA, doj-
nica i 30 komada lijepih JUNICA****i BIKOVA za razplod,**

sve uz povoljnu cijenu.

Stjepan Leskovar
Millička-ulica

661 1-1

ÉRTESÍTÉS!Tisztelettel bátorkodom alanti most érkezett nagy válasz-
tétel árúmat a nb. hölgyközönség szives figyelmébe ajánlani**Tavaszi ujdonságok: divat kosztüm, blúz szövetek,
zefir-crepppek, vásznak, diffonok stb.**Szükségletének beszerzése előtt tekintse meg raktáramat.
Elsőrendű bevásárlási forrásaim folytán elsőrendű árút igen
jutányos szabott áron adhatok.

Pontos és jó kiszolgálást biztosítva maradok teljes tisztelettel

GOLD FERENCZ
CSÁKTORNYA ♦ PETŐFI-UTCZA

668 1-3

Ujdonság!**Paganini
hegedü-zongora**

a legnehezebb hangversenydarabokat művésziesen játsza.

UJDONSÁG! Mozitulajdonok! A gépész igen könnyen kezelheti a zenélő-
gépet és a képekhez való darabokat választhatja. — Villamoszongorák, Orchestrionok,
Phonola, Ducanola, 700 koronától feljebb. — Zongorák, pianinók, harmoniumok
olcsó áron, részletfizetésre, jótállás mellett.**Helyettesít egy egész zenekart.**Szállodák, kávéházak, vendéglők, éttermek részére pénzbedobással. — Rövid idő
alatt letörleszti önmagát.**SCHMIDT EDE CSÁKTORNYA.**

629

Prodajem ili splovine dajem:*Svoj posjed 8 rali oranica, 6 rali livade i sve zi-
dano stanje, u dvoru dobar motorni mlin i velika tr-
govina od pšenienog brašna, što nosi mjesečno 70 ko-
runa. U selu Rovišću upitati se može kod vlasnika:***Mirko Papoči z. p. Rovišće kod Belovara.**

668 1-1

**felséges ízű fehér vagy arany
sárga csemege mézet**5 kg.-os csinos posta-
dobozokban 10 K-ért
szállít bérmetve a**„MÉH“ a magyar méhészek értékesítő szövetkezete,**
Budapest, Váci-ut 108 af. Szakkérdésekben díjtalan felvilágosítás!

668 42-8